

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:

celo leto	K 24—
pol leta	12—
četrt leta	6—
na mesec	2—

v upravnistvu prejeman:

celo leto	K 22—
pol leta	11—
četrt leta	550
na mesec	190

Izšla vsak dan sveder tiskovni delovni in pravniki.

Inserati veljajo: petstopenjski peti vrst za enkrat po 14 vin, za dvakrat po 12 vin, za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Poznamena številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ *olof. št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto	K 25—
pol leta	12—
četrt leta	650
na mesec	230

za Nemčijo:

celo leto	K 28—
za Ameriko in vse druge dežele:	
celo leto	K 30—

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znak. Upravnistvo: Knaflcova ulica št. 5 (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Državni zbor.

Proračunska debata. — Nova junakstva klerikalne opozicije. — Učiteljsko vprašanje.

Dunaj, 14. decembra.

Z veliko večino je zbornica danes odobrila po predlogu proračunskega odseka ces. naredbo po § 14. z dne 31. marca 1911, s katero je bil pod Bienenrothom uveljavljen proračunski provizorij od 1. aprila do 31. decembra t. l. Predlog posl. Seitzja naj se ta cesarska naredba kot nezakonita zavrne je pri poimenemskem glasovanju z 254 proti 151 glasovi propadel. Docela v smislu opozicijskega stališča, ki ga je »Slovenec« še večeraj poudarjal, so naši klerikalci zopet (seveda!) glasovali proti opozicijskemu predlogu in za vlado! Četrt ure potem pa je dr. Šusteršič rotil in svaril zbornico pred ministrskim predsednikom, katerega je naslikal kot viteza § 14! Z drugimi besedami: klerikalci smatrajo grofa Stürgkha za moža, katerega bi se moralo z vsemi sredstvi posvariti in postrašiti, da se ne poprime § 14., toda baš trenutek poprej mu odobrilo dalekosežno cesarsko naredbo po § 14., katera je bila razglašena sicer pod Bienenrothom, za katero pa nosi odgovornost seveda tudi sedanjí ministrski predsednik, češ, »strije, le tako napreje!« Potem pa svarijo — druge, ter napadajo one, ki se v javnosti ne drapirajo z opozicijsko togo, temveč po previdni preudarnosti presojajo realni položaj ter glasujejo za predlog prov. odseka, ker so pač mnenja, da je po razpustu zbornice bila taka naredba potrebna. Klerikalne komedije se danes dalmatinski pravaši le niso upali udeležiti, večerajšnji nauki naprednih hrvaških in srbskih poslancev torej niso ostali brez uspeha — vsi trije dalmatinski klerikalci so se odstranili.

Pričela je nato specialna razprava o budgetnem provizoriju za prvo polovico l. 1912, v katerega je odsek sprejel velevažne investicijske kredite, o katerih smo že svoj čas poročali (m. dr. za zboljšanje obratnega materiala pri drž. železnicah 129.200.000 K in za razširjenje telefonskega omrežja za 20 milijonov kron).

Povedali smo že v čem se izraža klerikalna opozicija: dr. Šusteršič predlaga radi lepšega le štirimesečni provizorij in dr. Korošec hoče pridjati k 177½ milijonom investicijskih kreditov še 12 milijonov kron kot depokračni fond. In sedaj je intere-

santno poslušati drja. Šusteršiča. Pravi: vlada je sprejela v pror. provizorij neštete milijone, izdaja in izdaja, kakor trgovci, ki ve da stoji pred konkurzom; vedno globokeje se pogrezamo v gospodarstvo dolgov in nikogar ni, ki bi se upal tej katastrofalni gospodarski politiki ustaviti. In takoj za njim pride dr. Korošec, da bi utemeljeval morda minoritetni predlog, naj se toliko in toliko milijonov črta, da bodo dolgovi manjši, finance mirnejše?

O ne, dr. Korošec nadaljuje »katastrofalno politiko« pred katero je ravno v gniljivih besedah svaril njegov predstojnik in predlaga še 12 milijonov!... Tako izgledajo klerikalni nauki in klerikalna dejanja. Obem pa bo zbornica priredila pogreb, zavrnila bo dr. Šusteršičeva svarila in Korošeeve nove dolgoce.

In vendar klerikalci danes niso zaman oblekli plašča kasandre. Bliža se glasovanje o predlogu, da se naj dovoli 20 milijonov za zvišanje učiteljskih plač. Takrat bo treba nastopiti proti »katastrofalnemu državnemu gospodarstvu« ter se krepko zavzeti za pametno in trezno politiko. Za živino 12 milijonov — da!, za učitelje 20 milijonov — tisočkrat ne! In vendar bi se dalo dobiti izdatne vsote skoraj brez vsake nadaljnjše obtežitve državnih financ. Post. Diamand je stavil predlog, naj se odpravijo bonifikacije, ki jih izplačuje država žganjarnam. Agerarci pravijo, da bi se s tem škodil kmečkim žganjarjem — toda Diamand je danes s številkami dokazal, da so vsote, ki jih dobe kmeti malenkostne bonifikacije, ki jih vlečejo visoki člani kontingentiranih šnopsarij pa horendne apanaže, ki jih izplačuje država odličnim žganjarjem Anerspergom, Dreherjem, Potockim, Badenjem itd. Toda to so stebri prestola in cerkve — sveti pred vsem vsaki in seveda tudi slovenski ljudski stranki!

Kakor stvari danes stojijo ni nupati, da bi se učiteljsko gmetno vprašanje rešilo le količjak v pozitivnem smislu.

Nemci so svoj Waldner - Pachterjev predlog vsled Hoehenburgerjeve demisijske grožnje surnenili v prazno resolucijo ter bodo glasovali tudi proti vsem ostalim predlogom (Seitzevom in Diamantovom), Čehi svojega autonomističnega stališča, češ, da pada vsaka tozadevna akcija v delokrog deželnih zborov ne opuste, Poljaki so tudi avtonomisti in nočejo poleg tega ničesar storiti, kar bi vladi ne bilo všeč, slovenski klerikalci so znani sovražniki učitelstva — predlogi torej ne bodo

našli večine. Vendar pa ni omalovala enega dejstva: učiteljsko vprašanje je resno stopilo končno tudi pred državni zbor; naloga vseh pravih učiteljskih prijateljev bo, da se vedno znova in znova zastavijo za težnje tega za pravi napredek avstrijskih narodov tako veleponembnega stanu.

Naj še enkrat rekapituliramo takozv. učiteljske predloge: Waldner - Pachterjev (še umaknjeni): vlada se pooblašča, da v svrhu zboljšanja učiteljskih plač v l. 1912 zviša prispevek iz davka na žganje deželnim fondom za 20 milijonov; Seitzov: vlada naj prispeva v svrhu zvišanja plač ljudsko in meščanskoškolskim učiteljem deželnim fondom 20 milijonov iz državnih sredstev. Ta vsota naj se razdeli po razmerju učiteljev, ki so bili 31. decembra 1911 v vsaki deželi definitivno nastavljeni. Deležne pa je naj bodo le one dežele, ki zvišajo svojim provizorijem in definitivnim učiteljem vsaj do 31. marca 1912 plače za najmanj 240 K in sicer z veljavo od 1. januarja 1912; Diamandov: žganjarski kontingent naj se odpravi in proračunska vsota 7.500.000 milijonov, ki se dosedaj porabila za bonifikacije, naj se sorazmerno razdeli med deželne fondce v svrhu izboljšanja učiteljskih plač.

Ves dan so danes govorili le predlagatelji, prava debata se prične šele jutri in jutri se bo tudi glasovalo. Železničarsko vprašanje pride torej najbrž šele v soboto na razpravo. Redovna seja se je danes že pred šestimi končala in v posebni seji je izvolila zbornica člana delegacije, ki je sklicana na dan 28. decembra.

V naslednjem podajemo sejno poročilo:

Začetkom seje se je vršilo glasovanje o budgetnem provizoriju. Najprej je bil odklonjen soc.-demokratski predlog zastran provizorija, ki je bil uveljavljen s § 14. Soc.-demokratski predlog je padel z 254 proti 141 glasom, budgetni provizorij za l. 1911 pa odobren.

Potem se je začela specialna debata o budgetnem provizoriju za leto 1912. Najprej so prišli na vrsto poročevalci minoritetnih predlogov.

Prvi je govoril dr. Šusteršič, ki je utemeljeval minoritetni predlog, naj se ne dovoli budgetni provizorij za šest mesecev, ampak samo za štiri mesece.

Oglasil se je dr. Korošec pojasnjujoč, da jugoslovanski klerikalci niso nasprotniki italijanske fakultete, pač pa se upirajo temu, da se obravnava stvar kot tako, ki jo

forsira zunanja država. Zdaj ni pravi čas, ustrezati zahtevam kraljevine Italije, ko je na italijanski strani vsa meja polna vojakov. Socijalni demokratje psujejo prestolonaslednika, da ne sme politizirati. Vsa čevljarski vajene v Avstriji sme politizirati, samo prestolonaslednik ne sme, dasi je že več kakor 24 let star.

Soc.-dem. Seitz je utemeljeval svoj predlog, naj da država 20 milijonov za zboljšanje učiteljskih plač in je zafrkaval nemške nacionalce, ki so Waldnerjev predlog umaknili in hočejo na mesto njega predlagati brezpomembno resolucijo.

Nemški nacionalce dr. Waldner se je pobahal, da je njegov predlog spravljal v zbornico učiteljsko vprašanje. Najprej je bil ta predlog... (Seitz: Umaknjeni!) Pustite me govoriti. Seitzev predlog je navadna vada, licitacija. Za učitelje naj se res kaj stori.

Soc.-dem. dr. Diamand je utemeljeval svoj predlog, naj se dosežanje bonifikacije izdelovalcem žganja odkazuje deželam, da ž njimi zboljšajo učiteljske plače. Ostro je grajal sistem kontingentiranja in izjavil: knez Karel Anersperg dobiva od kontingenta 84.000 K, člani cesarske hiše 76.000 K, njega presvetlost knez Anton Dreher 124.000 K. Podobne vsote dobivajo različni Bavarowski, Potocki, Badeni, Goluchowski. Tu imam imenik članov gospodске zbornice. Reči bi se moralo imenik tistih, ki so deležni kontingenta. Med temi sedemdesetimi (Klici: Šnopsariji!) ne, člani gospodске zbornice, jih je mnogo, ki imajo velike kontingente. Tu se šele spozna, za kake tepece imajo kmete. Kmetom odkazuje par tisoč hektolitrov kontingenta, mnogo milijonov pa dobe veleposestniki.

Ministrski predsednik grof Stürgkh se je oglasil samo, da je izrekel svojo zadovoljnost, ker je nemški nacionalce Waldner umaknil svoj predlog zaradi učiteljskih plač in ga nadomestil z resolucijo. Finančni odsek se bo moral kmalu pečati z novimi davki in takrat bo prilika dati deželam varujoč njihovo avtonomijo, potrebna sredstva, da bodo po svojih razmerah in samostojno storile za učitelje, kar se jim bo zdelo primerno in potrebno.

Razprava se je na to prekinila. V večerni seji je zbornica volila delegacijo. Za Kranjsko je bil izvoljen kot delegat Pogačnik, kot njegov namestnik dr. Šusteršič; za Istro kot delegat Spinčič, kot njegovega namestnika Mandić. Iz Štajerske in Goriške ne pride letos no-

ben Slovenec v delegacijo. Za Trst sta izvoljena dva laška socijalna demokrata.

Italijansko-turška vojna.

S tripolitanskega bojišča.

Iz Rima poročajo, da je dal veljnik v Tripolisu aretirati več uglednih Arabcev, ki so člani mladoturškega komiteja. Pet so jih po zaslusanju izpustili, ostale pa izgnali.

Boji pri Bumeliani.

Iz Dehibata poročajo v Carigradu: V ponedeljek so združeni Italijani in Arabci, broječi 9000 mož, med katerimi je bilo 650 regularnih turških vojakov, napadli Italijane pri Dželel-Hajlu, 4 kilometre od Bumeliane. Bila je to najkrvavejša bitka v celih dosedanjih bitkah. Najprej so se morali Italijani umakniti. Pri tem so izgubili 600 mož, dva topa in 42 zabojev streliva. Turki so imeli 240 mrtvih in ranjenih. Ob dveh popoldne so Italijani v veliki premoči začeli z ofenzivo. Vsled uničevalnega ognja so se morali Turki umakniti. Italijani se zasledovali umikajoče se Turke. Razvil se je krvav boj, mož zoper mož. Turške čete so znova prisilele sovražnika, da se je umaknil. Italijani so izgubili v tem boju 240 mož in tri častnike. Turki in Arabci se hočejo do skrajnosti bojovati, da si osvojejo zopet Bumliano. Bojišče je podobno jezeru krvi. V kratkem pride do nove bitke.

Vojaški položaj.

»Avanti« poroča, da so v merodajnih krogih v Rimu skrajno nezadovoljni z vojaškim položajem na bojiščih. Pri Tripolisu se je Turkom in Arabcem posrečilo Italijane prisiliti, da so se v neugodnem vremenu naprej pomaknili, dočim so Turki in Arabci zavzeli mnogo ugodnejše pozicije. Isto taktiko imajo tudi v Kirenejki, kjer imajo 21.000 mož, Italijani pa 25.000. Ker je teren pri Derna za obrambo zelo neugoden, so v Rimu zaradi tega zelo v skrbeh. Za vse slučaje imajo v Neapolju pripravljenih nadaljnih 10.000 mož, ki so jih deloma že vkrcali. Ko se ti dospe v Tripolitanijo, bo štela italijanska armada v Tripolitaniji 75.000 mož.

Italijanske vojne ladje.

V Solun dospele trgovske ladje poročajo, da so videle v dafinskem zalivu pri Athosu šest italijanskih vojnih ladij. Neko uradno poročilo poroča, da so se pojavile tudi pri Resadiju tri italijanske vojne ladje.

Dardanelsko vprašanje.

V Carigradu govore, da je ruski poslanik podal turški vladi izjavo,

kmalu sem dobil povabilo, naj pridem za štirinajst dni v cesarsko prestolico, da se izvežbam v povzdignovanju cerkvenih predpisane morale.

Nove nade so vzklile v mojem srcu. Vrle deklice Marijine družbe se položile na žrtvenik sv. cerkve tristo kron; nosile so jih takorekoč po fiekah, da mi omogočijo potovanje in prebivanje na Dunaju. O, da bi tega ne bil nikoli storil!

Ze ko sem prišel na Dunaj, me je kar zabelelo. Vtis sem imel, kakor da je ves dunajski zrak strupen. Kamor sem pogledal, sem videl greh. In kakšen greh! Oj, kako nedolžne so ženske in moški pri Sv. Barbari v primeri z dunajskim prebivalstvom!

Veleč. gospod prelat Hinterstoisser, učeni predsednik »Zveze katoliških krepostnikov« so me sprejeli jako ljubeznjivo in mi dali poskusiti izvrstno nealkoholično pijačo, ki pespesuje hitro očiščenje telesa. Podučili so me, da je izganjanje plinov najboljši pripomoček za ohranitev čistosti. Izpraševali so me obširno iz moralne teologije, omenivši pri tem priliki, da so na svoje veliko veselje tudi slišali o Vaši rdeči brošuri, ter me podučevali v sistematski moralizaciji človeške družbe.

Naslednji dan sem se seznanil tudi z drugimi voditelji »Zveze katoli-

LISTEK.

Slovo ubeglega kaplana.

Pismo kaplana Matija Zobodlaka.

Prevzvišeni knez in škof! Milostivi in ljubljani nadpastir! Sprejmite, prevzvišeni, moj zadnji pozdrav. Kadar Vam pride to pismo v roke, se moje grehu zapadlo telo že ziblje na valovih Oceana. Spoznanje, da nisem več vreden služiti altarju in ljudem odpuščati grehe mi je potisnilo popotni les v roke. Pobegnul sem v Ameriko.

Prevzvišeni knez in škof! Bili ste mi vedno milostno naklonjeni. Odlikovali ste me z besedami in z dejanji, z dopadanjem so Vaši blagi pogledi počivali na meni in nikdar ne pozabim dobrih svetov in pehtrahovih štrkljev, ki ste mi jih dali, ko sem zapustil semenišče nastopil pot v življenje.

Maziljen od Vaše roke, ki Vam jo v duhu še enkrat spoštljivo poljubim, sem nastopil svojo prvo službo pri Sv. Barbari. Prinesel sem seboj ne le odliko v moralni teologiji marveč tudi odločno voljo, skrbeti za vso enerzijo in neustrašnostjo za narod-

no krepost. Takrat sem Vam, prevzvišeni knez in škof pismeno sporočil, da se hočem izobraziti za specialista v pravnostnih zadevah in še danes hranim kakor kak zaklad prelepo pismo, ki ste mi je poslali kot navodilo za moje delovanje in ki se v bistvu popolnoma ujema z Vašo tako podučno rdečo brošuro.

Ze takoj prve dni svojega prebivanja pri Sv. Barbari sem spoznal, da je občna pokvarjenost že tudi ta prijazni trg okužila. Tudi ženstvo pri Sv. Barbari je imelo moderno obleko, ki ni drugača, kakor perfidna zapeljivka. Ventilirane bluze, na katerih je lahko spoznati pregrešno zibanje telesa, predrtje nogovice, ohlapna krila, ki dajo telesu nevarno plastiko, vse to je bilo udomačeno že tudi pri Sv. Barbari. Slišal sem celo, da hodijo dame dekoletirane na ples. Spoznal sem, da vlada v ženski modi pravi ekshibicionizem.

Kakršna je obleka, tako je tudi mišljenje. O tem sem se prepričal v spovednici. In še kako bridko razočarenje sem tam doživel. Prevzvišeni! Vam, kot najvišjemu čuvvarju cerkvene predpisane morale, naznanjam, da je hinavščina najbolj razširjeni greh. Tista morala, ki jo ljudje javno priznavajo, s katero hodijo na ceste in v družbo in celo v

cerkev, tista jim služi le za krinko. S strahom v sreč sem spoznal, da imajo ljudje dvojno moralo: eno, da jo javno priznavajo, drugo pa da jo skrivaj prakticirajo. To velja tako za ženske kakor za moške.

Upajoč, da se mi vsaj pri Sv. Barbari posreči rešiti moralo, sem v spovednici začel obdelavati ženstvo v smislu naše cerkvene morale. Delal sem, kar sem mogel. Priznati moram, da so ženske toliko raje hodele k meni k spovedi, kolikor huje sem jih podajal, ali vžlie vsem opominom in svarilom je sicer ostalo vse pri starem.

Šel sem korak dalje. V okvirju Marijine družbe sem ustanovil poseben »odsek zoper mesenost«. Glavni določbi odsekovih pravil sta bili: § 1. Boj predrtim bluzam in nogovici, dekoletiranju, dviganju kril ob slabem vremenu; § 2. gojenje zaničevanja vseh delov človeškega telesa. Žal, da so pristopile temu odseku le take ženske, ki sploh niso nosile ventiliranih bluz itd. in katerim ni bilo treba gojiti zaničevanja vseh delov človeškega telesa, ker se jih je itak ogibal vsak moški.

Za moške sem z veliko previdnostjo ustanovil »Zvezo za moralizacijo oštarijskih pogovorov«. Rekel sem si: iz malega raste veliko... a

doživel sem nekaj strašnega. Še prečisti gospod župnik Kvantuza so me tisti večer, ko sem jim razodel svoj načrt, izdali. Sami so v gostilni povedali, kaj nameravam in me zasmehovali in so s svojimi prijatelji potem delali tako čast svojemu imenu, da bi bili še sivi lasje največjega grešnika sramu zarudeli.

Neuspehi mojega prizadevanja so me tako boleli, da sem skoraj obupal. Toda spomnim se na prelepe nauke, ki ste mi jih dali vi, prevzvišeni knez in škof, mi je dalo moč in pogum, da nisem odnehal. Rekel sem si: premlad sem še in premlado izkušen, da bi vse prav začel in zasnoval ter spretno do konca izpeljal.

Preč. gospod župnik Kvantuza niso imeli nič zmišlja za moje prizadevanje. Rekli so mi, da je vloga intransigentnega krepostnika dandanes smešna in svetoval so mi — o groza! naj napravim par izletov na izvenzakonski otok ljubezni, češ, da mi bo že odleglo, če bom nekaj dekletam pomagal, da dobe kot dojlje boljše kruh.

Uvidevši, da ne najdem pri preč. gospodu župniku opore in zaslombe, in ker me je bilo sram, se obrniti do Vas, prevzvišeni, in pripoznati svoj neuspeh, sem pisal na »Zvezo katoliških krepostnikov« na Dunaju in

da se ne bo več dogovarjal glede dardanelskega vprašanja.

Ujetniki.

»Saba« poroča, da je turška vlada baje diplomatično potom predlagala, naj se ujetnike zamenja. Italijani imajo baje 36 vjetih Turkov. Turki pa 150 ujetih Italijanov.

Italijanski podaniki v Turčiji.

Turške oblasti je poslal nemški konzulat, naj predloži seznam italijanskih podanikov. Do zdaj še noben Italijan ni bil izgnan.

Protinemiški boj kot v Italiji.

»Kölnische Ztg.« poroča iz Rima: Italijanski zdravniki so sklenili bojkotirati farmacevtske izdelke Nemčije, če ne bodo tovarne izrečno izjavile, da obojuje napade nemških listov na italijanske vojaške zdravniške. To gibanje, ki se je začelo v Milanu, se je hitro razširilo po Italiji. Ta bojkot nemške tovarne že obsega.

Politična kronika.

Ruski zunanji minister Sazonov je izjavil na vprašanje poročevalcev lista »Novoje Vremja«, da sta marška pogodba in perzijsko vprašanje preizkusila trdnost trojeve in tripelementa. Pokazalo se je, da nočejo na nobeni strani izpremeniti politične situacije. Če bi bivši šah zasedel perzijski prestol, bi veslele tega ne pripoznale. Rusija se ne odprave svojih pravic na odškodnino za svojo ekspedicijsko v Perzijo, vendar pa bo upoštevala težavno finančno stališče Perzije. V vprašanju Dardanel se Rusija oficijozno ne pogaja, pač pa je imel ruski poslanik v Carigradu, Čarikov, tozadevno neobvezne privatne pogovore. Na vprašanje, kako stališče zavzema Rusija napram Kitajski, je odgovoril Sazonov, da se Rusija ne bo vmešavala v kitajske zadeve, dokler kitajska revolucija ne ogroža ruskih interesov.

V francoski komori se je večeraj začela debata o zakonu, s katerim se ratificira francosko-nemška pogodba glede Maroka. Poslanec grof de Mun temeljito svoj predlog, da se naj ratifikacija francosko-nemške pogodbe odloži tako dolgo, da se končajo francosko-španska pogajanja. Zahteval je od vlade pojasnil glede morebitnih izprememb v Afriki ter izjavil: Pri pogajanjih s Španjo smo srečali Angleško. Francoska ima ravno tako malo vzroka, kakor Angleška, pozabiti na staro prijateljstvo. Pri sedanjih razmerah v Evropi nima niti ena niti druga država kako nadomestno prijateljstvo. (Živahno pritrdjevanje tudi med ministri.) V nobenem trenutku ni bil položaj nevarnejši. Zato pa moramo biti oprezní in se ne smemo dati spljati na led, da izgubimo eno prijateljstvo zato, da si pridobimo prijateljstvo druge države. (Pritrdjevanje.) Po izjavljanjih poslanca grofa de Muna je govoril zunanji minister ter izjavil, da ne vidi nobene zveze med francosko-španskimi pogajanjimi in ratifikacijo francosko-nemške pogodbe. S temi izjavljanji pa zbornica ni bila zadovoljna, vendar se je moral zunanji minister baviti tudi z dogodki, ki so dali povod h konfliktu z Nemčijo. Nemčiji se je zdelo prodiranje Francije proti Fezu kot kršenje algeiranske pogodbe. Poslala je svojo ladjo »Panther« pred Agadir, da s tem dokumentira svojo nezadovoljnost. Vendar pa se njemu ni zdelo potrebno sklicati na razsodišče. Pozneje je nemški državni tajnik zahteval Gabun in reko Kongo med oceanom in Šangho, zato pa je bila Nemčija pripravljena dovoliti nadomestilo v Togu in Kamerunu. Francoska je

kih krepostnikov« in naposled mi je preč gospod tajnik monsignor Wanzendorff razložil učni načrt. Ta načrt sloni na spoznanju, da mora vsak, kdor hoče delati za varstvo in povzdigo ljudske sramežljivosti in čistosti, najprej spoznati vzroke sedanje pokvarjenosti, spoznati zapeljivost in grehe, nakar potem zlahka zmaga teorijo in je vsestransko vspodbujen za svoj izvršeni poklic.

Z izkaznico, da sem zaupnik »Zveze katoliških krepostnikov«, sem zapustil tajništvo in začel delati po dobljenih navodilih. Osem dni sem delal in trpel. O, prevzvišeni, strašno sem trpel. Najprej sem moral po trgovinah iskati nesramne podobe in razglednice. Oh, koliko podob golih žensk sem takrat videl, kake fotografirane in slikane svinjarije je nazlo moje oko. Potem sem moral obiskovati gledališča in kabarete. Kjer se je zgodila kaka nespodobnost, sem moral biti zraven. Kjer se je kaka ženska javno slačila, sem moral biti navzočen in moral sem sestavljati občirna in natančna poročila o vseh nemarnostih, ki sem jih videl ali slišal. Nesramne pesmi, nesramne plese, nesramne podobe, vse sem moral opazovati, poslušati in potem še popisovati.

(Konec prihodnjega)

naše izjavi, da na tej podlagi ne more nadaljevati pogajanj. V tem trenutku je bilo razmerje med Nemčijo in Francosko najbolj napeto, da, govorilo se je celo, da nas tirajo celo naši prijatelji v konflikt. Toda to ni bilo res. Konflikt se je potem poravnal, ker je odnehala Nemčija od svojih pretiranih zahtev.

Sporazum med voditelji strank v macedonsko - bolgarskim komitejem se je baje popolnoma posredil. Že spomladi bodo baje začeli izsiljevati avtonomijo za Albanijo in Macedonijo. Položaj obeh provinc je namreč popolnoma nevzdržljiv in se nevolja proti vladi vedno veča. V Štip je dospela parlamentarna komisija, da preišče dogodke povodom atentata. Posebno razburjeni so Bolgari, ker so se v Štipu udeležili tudi Španjoli, t. j. Židje, na krvavih napadih.

Boji med turškimi in bolgarskimi obmejnimi stražami pri Tomrašu se nadaljujejo.

S kretskim vprašanjem spravljajo v zvezo tudi obisk danskega kralja pri nemškem cesarju. Najbrže nameravajo vnesti akcije v prilog grškemu kralju. Kakor poročajo iz Oaneje, je predstojništvo krečanske revolucije skupščino pozvalo k prebivalstvu, da naj se ukloni volji veselil in ne vprizori nikakršnih izgredov proti muzlimanom.

V Carigradu krožijo vesti, da je razpust turškega parlamenta sklenjena stvar. Sicer so te vesti še prenašljene, vendar pa je popolnoma gotovo, da je veliki vezir odločen izpremeti ustavo tako, da bo imel sultan pravico parlament razpustiti ali pa za določeno leta odgoditi, ne da bi vprašal senata. To zakonsko predlogo hoče predložiti veliki vezir parlamentu že v soboto. Da pa premaga eventualni odpor senata, hoče veliki vezir imenovati 15 novih, večidel mladoturških senatorjev. V parlamentu računa Said paša na potrebno dvotretjinsko večino, vendar se je sprejetje izpremembe ustave skoro popolnoma gotovo.

Zaradi nemirov na Kitajskem in ker je ogroženo rusko poslanstvo v Pekingu, je ruska vlada odposlala tja 350 vojakov. Revolucionarno gibanje se je začelo sedaj tudi v Mandžuriji v večjem obsegu. 600 revolucionarjev je na poti v Mukden in v Lyaoyangu so izbruhnili resni nemiri. Neki visoki kitajski dostojanstvenik pri kitajskem poslanstvu na Dunaju se je izrazil proti nekemu poročevalcu, da je reformno gibanje na Kitajskem dovedlo do sprejetja predlogov komiteja. Vladajoči pri ne je v templu prisegel na ustavo in s tem prinesel Kitajski mir (?). Že teden po sprejetju konstitucije so dobili v inozemstvu akreditirani poslanci obvestilo, da je dovoljeno odložiti kito. Dunajski kitajski poslanik nosi od tedaj kratke lase in drugi poslaniški uradniki so sledili njegovemu vzgledu.

Štajersko.

Na Muti so priredili minulo nedeljo namesto običajne božičnice otrokom otroško veselico, pri kateri je naposled nastopil sveti Miklavž ter obdaroval deco družbine šole. Kljub slabemu vremenu je privabila prireditve mnogo otrov in mater, kakor tudi drugih prijateljev slovenske mladine. Ljudje so z zanimanjem sledili deklamacijam in nastopu malikov na odru, ki so igrali dve igrici iz »Otroškega odra« jako povojno. Posebno so se ugajale rodne pesmi, ki so jih otroci zapeli še dosti dobro, dasi je po teh krajih težko dobiti pevskega materiala. Sveti Miklavž je vzpodbujal starše k rednemu pošiljanju otrok v šolo, odraslo mladino pa je bodril k narodni zavednosti. Ljudje so odšli jako zadovoljni, še najbolj pa seveda mladina s prejetimi darovi.

Nemška šola v Vuzenici — zaprta. Okrajno glavarstvo je v soboto šulferajnski šoli prepovedalo nadaljevati pouk v najetih gostilniških prostorih. Če je Ladinu in drugim priganjem počilo od žalosti srce, se še ne ve. Sveta nemška stvar v Vuzenici je skrajno ogrožena, da tudi zanj veljajo postavbe.

Iz Ormoža nam poročajo: Te dni se vrši politični obhod železnice iz Ljutomer v Ormož. Zatrjuje se, da prično s gradnjo te železnice še prihodnje spomladi.

Klerikalni komedijantje! Dr. Kukovec se je na izrečno povabilo štajerskega »Lehrerbunda«, udeležil zadnji praznik vodstvenih seje v Gradcu. »Lehrerbund« je skupna stanovska organizacija vseh štajerskih učiteljev brez razlike vere in narodnosti in zasleduje le učiteljske stanovske interese. K omenjeni vodstveni seji so bili povabljeni vsi štajerski deželni poslanci; govorilo se je le o vprašanju regulacije učiteljskih

plač. Kakor znano, je povzel besedo tudi dr. Kukovec in govoril o tem vprašanju. Slovenskih klerikalnih deželnih poslancev ni bilo blizu, še opravičili se niso. »Straža« očita sedaj dr. Kukovec, da ni govoril na tem zborovanju slovenski, češ, da bi s tem zastavil svojo besedo za enakopravnost slov. jezika. Dalje, da ni protestiral proti pomnoževanju nemških učiteljev na Šp. Štajerju in proti nekemu letaku »Lehrerbund«-ovca, ki je bil izdan lanske leto in na katerem je nek »Lehrerbundov« funkcionar ozmerjal slov. fante. Da ni dr. Kukovec o vsem tem govoril na zborovanju, na katerem se niso razpravljala politična, temveč le učiteljska stanovska vprašanja, je bojda »udarec v obraz slov. enakopravnosti, slovenske časti (ki je pa drugačna ko dr. Korosčeva) in slovenskega učiteljstva, vsled katerega mora vsakdo nvideti, da so liberalci največji politični hinavci, ki igrajo z ljudmi umazano in ogabno komedijo kakor piše »Straža«. Kaj bi naj človek rekel na take zlobnosti in neumnosti, preračunane za naivne kaplance in stare babe? Nič drugega kot Greuterjev »fej«! In tisti, kdor je to pisal, se naj javi, da mu lahko zekličemo v obraz to, kar je: namreč čisto navaden političen falot.

Koroško.

Porotno sodišče v Celovcu. Včeraj se je vršila v Celovcu zanimiva razprava proti 23letni pestunji Josipini Šenkovi, ki je služila v hotelu Pundschu na Vrbi ob Vrbskem jezeru. Tam je ukradla vojaškemu zdravniku dr. Sboroviču železno šatuljo, v kateri je bilo 690 K denarja in za okoli 3700 K zlatnine in srebrnine. Tatvina je vzbudila takrat na Vrbi veliko pozornost in dolgo niso mogli izslediti tat. Končno se je izdala Šenkova, ker je začela potratno živeti. Ko so jo prijeli, je tatvino tajila, v preiskovalnem zaporu pa je pripoznala, da je šatuljo ona ukradla. Povedala je, da je imela šatuljo delj časa shranjeno v otroškem vozičku, nato pa jo je zakopala v gozdiču za hotelom. Šatuljo so tudi tam našli. Manjkalo je 600 K, 445 K pa so dobili pri Šenkovi, ko so jo aretirali. Med obravnavo pa je Šenkova nenadoma svoje priznanje umaknila in povedala, da šatulje ni ona ukradla, marveč njen ljubimec neki H. Müller. On ji je izročil drugi dan po tatvini, ko se ona ni vedela, da je on šatuljo ukradel, bel kuvert, v katerem je bilo 600 K. Nato ji je povedal, da je šatuljo ukradel in je tudi pokazal, kam jo je skril. Ta izpoved pa ni verjetna. Gospodinja Šenkove je dobila namreč še pred obravnavo pismo, v katerem neki H. Müller trdi, da je Šenkova, njegova ljubica, nedolžna, da je on šatuljo ukradel in dal Šenkovi denar. To pismo pa je pisala, kakor so dognali Šenkova sama v preiskovalnem zaporu. Obravnava se danes nadaljuje.

Primorsko.

Mestna ženska bolnišnica v Gorici. Kako brezvestni in malomarni gospodarji so Lahi pri mestni upravi goriški, nam kaže slučaj mestne ženske bolnišnice in dr. Pontoni. Svoječasnno so namreč nekateri laški občinski očetje predbacivali zdravnikom ženske bolnišnice razne nerednosti in nekorektnosti. Primarij dr. Pontoni je zahteval na ta očitanja uradno preiskavo bolnišnice. Kar naenkrat pa so ti javni tožniki v občinskem svetu gorškem utihnili in tudi preiskava, ki bi se bila morala vršiti, je bila nenadoma ustavljena. Dr. Pontoni, ki je zapustil bolnišnico, pa je izdal sedaj brošuro, v kateri je brezobzirno razkril nečuvstvo gospodarstva mestnega magistrata v bolnišnici. Seveda so pod temi neznosnimi nedostatkami trpele največ slovenske bolnice, za katere so imeli ti vzorni laški gospodarji še manj nasmiljenja kot z laškimi. Magistrat na brošuro še ni dal nobenega odgovora.

Vojaški aeroplan nad Gorico. Predvčeršnjem se je prvič dvignil v Velikih Rojavih vojaški aeroplan stalne vojaške avijatiške postaje. Letalec je plul z letalom proti Gorici in je krožil v višini 400 metrov nad mestom. Nato je napravil par evolvacij in se vrnil na letalno polje, kjer se je spustil v drkalnem poletu na zemljo.

Prijazen ljubček. V Korminu so aretirali nekega Valentina Mahorčiča iz Trsta. Mahorčič je hotel pobegniti čez mejo. Ušel je v Trstu, kjer je imel delj časa ljubavno razmerje s neko bogato gospo. Ko ji je izvil ves zlati in srebrni nakit, ki ga je deloma prodal, deloma zastavil, je izginil. Obdolžen je tudi, da je prodajal predmete iz double - zlata za pravo zlatino in s tem več kupeev zelo oškodoval.

Napad na cesti. Zasebnika Josipa Vekjeta v Trstu sta napadla po-

noči, ko se je vračal domov, ravno ko je odklepal hišna vrata, dva neznanca. Pobila sta ga na tla, iztrgala sta mu iz žepa listnico, v kateri je imel 40 K in zbežala. Vekjet je klical na pomoč, nakar sta prišla dva stražnika, katerima se je posrečilo napadalec ujeti. Napadalec sta dva Italijana iz Padue, kotlarja Bertoli in Regalia.

Neznani vlomilec so vlomili v Trstu na Miramarski cesti v pisarno losne trgovine M. M. Mathias. Prevrtali so železno blagajno in ukradli iz nje 304 K denarja, 25 delnic neke banke v Veroni in 2 turški ter 1 srbsko srečko. O storileh še nimajo nobenega sledu.

Nezgodje. V prosti luki v Trstu je padel med delom na delavca 32letnega tesarja Al. Bertosa železen drog, ki mu je zlomil levo plečnico in ga nevarno poškodoval na glavi. V neko gostilno na cesti Molino sta hotela vlomiti 24letni brivski pomočnik Josip Rancel in 20letni mornar Peter Gombar. Stražniki so jih prijeli ravno ko sta iztrgala iz okna železno omarčje.

Dnevne vesti.

Najnovejša klerikalna nesramnost. Klerikaleci so si s svojimi nakopali zaničevanje vseh pošteno mislečih in narodno čutečih ljudi. Skoro vsak, kdor ni na glavo padel, že ve, da imajo klerikaleci narodnost samo na jeziku, sicer pa kupujejo z narodnostjo tako brezstidno, kakor rufjanke s človeškim mesom. Seveda je klerikalcem silno neprijetno, da jim je napredno časopisje vedno za petami in dovoljujejo si najobupnejše zvijače in najgrej perfidnosti, da bi se ubranili udarcev, ki padajo nanje. Včeraj so v svoji veliki zadregi privlekli na dan kar je baje govoril dr. Tavčar pri obč. volitvah leta 1899, torej pred dobrimi dvanajstimi leti. Nobene priče ne povedo, samo na »Slovenec« se sklicujejo, češ, takrat je »Slovenec« pisal, da je dr. Tavčar ponujal Nemcem šest mandatov za obč. svet in dostavil »Ich bin zwar der Verräter, aber das macht nichts«. Če bi bil dr. Tavčar takrat ponujal in obljubljal šest mandatov Nemcem, bi jih bil Nemei pač tudi zahtevali, a oglasili se niso nikoli s to zahtevo in nikoli se niso na tako obljubo sklicevali. Če je »Slovenec« 1. 1899 res to pisal, kar včeraj nava-gal, potem se je pač že 1. 1899 tako la-gal, kakor se laže dandanes. »Slovenec« hoče svojo laž dokazati s trditvijo, da dr. Tavčar 1. 1899 njegove dolžitve baje ni dementiral. Vsakdo ve, da bi imel dr. Tavčar noč in dan delo, če bi hotel vse dementirati, kar lažejo o njem klerikalni časopisi. Seveda se dr. Tavčar čez 12 let ne more več spominjati, ali je to, kar zdaj »Slovenec« trdi, takrat dementiral ali ne, pooblastil pa nas je, da to »Slovenec« trditve danes dementira s svojim zaničevanjem.

Razjarjeni in užaljeni »Slovenec«. »Slovenski Narod« je v sredo kot prvi priobčil vest, da je prva seja novoizvoljenega občinskega sveta ljubljanskega v ponedeljek 18. t. m. Ker »Slovenec« ni bil v položaju, da bi mogel to poročati, je bil ogenj v strehi v klerikalnem taboru, in včerajšnji »Slovenec« se je kakor petelin na gnoju razkoračil tako-le: »Ker je seja naznanil »Slovenski Narod« že včeraj, je bil danes načelnik ljubljanskega odbora Edeles g. dr. V. Gregorič na magistratu, kjer je izvedel, da je vitez Laschan od deželne vlade tozadevna navodila šele danes dobil. Pri deželni vladi torej morajo imeti človeka, ki prinaša stvari, ki bi morale biti še tajne, na nos liberalnim časnikařem. V katerem oddelku se to godi, menda ne bo težko uganiti, skrajni čas pa bi že bil pri deželni vladi napraviti konec škandalu, da ima izvestno časopisje svojo podružnico pri njej, kar se je že opetovano in posebno pa z včerajšnjim slučajem zopet jasno dokazalo. Če deželna vlada proti temu nič ne stori, potem res ne zasluži — boljših razmer.« — Tako iz srca se že dolgo nismo smejali, kakor včeraj, ko smo čitali ta izliv užaljene duše ubogih zastopavljenih katoliških žurnalistov. Seveda se tudi čisto nič nismo čudili, da je za užaljene in zastopavljene žurnaliste interveniral na magistratu pri vladnem komisarju Laschanu sam gospod Vincencij. Toda mi ne moremo nič za to, da se ni obrnil na pravo adresso. Čemu pa se ni prej natančneje informiral pri svojih klijentih. Če bi bil to storil, bi bil izvedel, da imamo mi tu v uredništvu »Slovenskega Naroda« tajno podružnico deželne vlade in da ni naš informator nihče drugi kakor gospod prezidijalni tajnik grof Künigl sam. In če bi gospod Pogoreto to vedel, bi se gotovo znal obrniti na pravo adresso. Sicer pa bodi v pomirjenju razburjenih klerikalnih živcev povedano to-le: V sredo 13. t. m., ob pol 12. dopoldne je bil eden izmed naših urednikov na deželni vladi, da se osebo informira

na kompetentnem mestu o resničnosti raznih govoril, ki so glede sklicanja občinskega sveta krožile po Ljubljani, odkar je upravno sodišče izreklo svojo znano razsodbo. Napotil se je k g. prezidijalnemu tajniku, vladnemu svetniku grofu Küniglu, ter ga prosil za informacije. Gospod grof ga je vljudno sprejel ter mu na vljudno prošnjo tudi uslužno in koncilijantno dal vse potrebne informacije. Tako je bil »Slovenski Narod« v položaju, da je že v sredo poročal, da bo prva seja občinskega sveta v ponedeljek 18. t. m. Ker je grof Künigl vseskozi koncilijantan mož, ki v uradu ne pozna strankarstva, smo prepričani, da bi rade volje dal enake informacije vsakemu žurnalistu in naj bi le-ta zastopal »Slovenec«, »Jutro« ali »Zarjok«. Če pa so »Slovenec« uredniki tako malomarni iz zanikrni, da mislijo, da se jim mora vsako stvar prinesiti na krožniku v redakcijske prostore, zato pa ne moremo nič ne mi, ne grof Künigl. In če se sedaj »Slovenec« gospoda jezi na to, da jo je »Slovenski Narod« prehitel z važno novico, naj se prime za nos in se razjezi nad — svojo malomarnostjo in zanikrnostjo!

Klerikalna nesramnost. V notici, v kateri smo poročali o sklicanju mestnega občinskega sveta, smo omenili, da bo prvo sejo vodil najstarejši občinski odbornik in da kot taka prideta v poštev gosp. sodni nadsvetnik Fran Višnikar in gosp. tovarnar Ivan Bonač. Samo to smo omenili in ničesar drugega. Z ozirom na to našo vest, kateri noben pošten človek ne more podtakniti drugega namena kakor javnost informirati, je napisal »Slovenec« to-le perfidnost: »Če se sedaj deluje na to, da bi namesto obrtnika Bonača, ki je najstarejši, vodil sejo nadsvetnik Višnikar, je to nepravilno. »Narod« je na prvo mesto včeraj kar Višnikarja postavil, kakor da bi obrtnik, ki je pristal liberalne stranke, niti te sposobnosti ne imel, da bi mogel voditi kratko sejo, na kateri bo itak samo volitev župana. Sejo pravilno mora torej voditi gosp. Bonač, naj tudi liberalna stranka kaže prezirjanje celo do lastnih obrtniških pristavev.« — Ta klerikalni manevar je preneumen, da bi dosegel svoj namen obrtnike naščevati proti napredni stranki in g. Bonača ozlovoltiti. Prvič ne odločuje časopisje, kdo je najstarejši odbornik, marveč vlada, drugič pa se je že v seji kluba naprednih občinskih svetnikov, ki je bila, ko se »Slovenec« še niti sanjalo ni, kdaj bo prva seja občinskega sveta, konstatiralo, da je g. tovarnar Bonač najstarejši občinski odbornik in da kot tak pride edini v poštev, da vodi prvo sejo občinskega sveta. Tako je klerikalna gospoda! Sicer pa g. Bonač, ki je bil in tudi ostane prepričan in zvest pristaja narodno-napredne stranke, z vso odločnostjo odklanja dvomljivo čast, da bi se zanj hinavsko zavzemal »Slovenec«, ki je že nešteto krat pokazal do njega svoje strupeno sovraštvo.

Kregar in Štefe ne bosta izvrševala posla občinskih svetnikov. Včeraj so dobili vsi izvoljeni občinski odborniki in njih namestniki dekreta deželne vlade, v katerih se potrjuje, da so bili dotični veljavno izvoljeni za odbornike, oziroma namestnike. Edino klerikalna odbornika Ivan Kregar in Ivan Štefe tega dekreta nista dobila, ker se nahajata v kazenski preiskavi. § 17. novega občinskega reda za deželno stolno mesto Ljubljano namreč določa: »Občinski svetovalec kakor tudi namestnik izgubi svoj uradni posel, kadar nastopi ali se izve okolnost, zaradi katere bi njegova volitev ne bila dopuščena (§§ 9., 10. in 11. občinskega volilnega reda).« Ako pride občinski svetovalec ali namestnik v preiskavo zavoljo onih kaznivih dejanj, s katerimi je v slučaju obsodbe združena izguba pravice izvoljenemu biti, ali kadar se o njegovem premoženju razglasi konkurz, tedaj toliko časa ne sme izvrševati svojega posla, dokler traja kazenska pravda ali konkurzna obravnava.« § 11. druga točka občinskega volilnega reda pa določa: »Izključene, da ne smejo niti voliti, niti voljene biti, so: . . . 2. Osebe, ki so bile obsodene na kazni zaradi pregreška zoper kazensko-pravna določila v varstvo volilne svobode, ako je bilo dejanje storjeno pri volitvah v poslansko zbornico državnega zbora, v deželni zbor, v občinski zastop ali v katerokoli korporacijo ali zastopstvo, ki je po zakonu poklicano, da oskrbuje javne stvari, in sicer za dobo šestih let.« — Kregar in Štefe torej pri volitvi župana v ponedeljek ne bosta navzoča. Razmerje strank bo v tem slučaju pri volitvi tako-le: 23 naprednjakov, 12 klerikalcev, 7 Nemcev in 1 socijalni demokrat.

Noblesse oblige. Vseled službene malomarnosti deželnosodnega predsednika Elserja je Primoč Jeriša sedel 73 dni krivično in protipostavno v ječi. Če je bil kdo na podlagi zmotne obsodbe v ječi, skuša država storjeno krivico popraviti s

Mož se moti, ako misli, da je na Sp. Štajerskem že mrtev vsak čut za politično dostojnost in poštenost in da so edino merodajni ubijalci in ljudje, ki so za denar in mandate danes naprednjaki, jutri dr. Koroščevi oprode, pojutirnejši cigani... Med priprostim ljudmi, ki ne vedo, s kakimi sredstvi se dela pri nas klerikalna politika, bo ujel dr. Korošček mami-koga, ki bo njegovemu članku verjel, ker ne bo dr. Kurovčevega uvoda natančno premislil in ker se ne bo domislil, da o stvari sami ne bodo odločevali v deželnem zboru niti slovenski naprednjaki, ki imajo itak enega edinega poslanca, niti slovenski klerikalci — temveč nemška večina. Dr. Korošček se tudi moti, ako misli, da navedenim nesramnim blatenjem dr. Kurovca in učiteljstva doseže, da bo naša javnost pozabila na dogodke letošnjega in zadnjih let. Vsi se pravdobo vemo, da sta stavila klerikalna voditelja Robič in Roškar v deželnem zboru predlog za zvišanje učiteljskih plač v tolikem obsegu kakor je sedaj deželni odbor voljan dovoliti. Ako sta takrat imenovana poslanca uvidela, da je treba učiteljstvu pomoči, velja to spoznanje še tembolj sedaj, ko je postala sila in potreba še večja. In koliko časa je še, kar so klerikalci pisali po isti »Straži«, da je že pri sedanjih razmerah spodnjestajersko učiteljstvo napram nemškemu zapostavljeno, ker so skoro vse naše šole v 3. plačilnem razredu; in da je treba to krivico odpraviti. Dr. Kurovec se je zavzel za to, da se res vsaj ta krivica odpravi — in ista »Straža« ga prav po capinsko ozmerja. Njega in nas vse, ki stojimo na stališču, da za nas kot narod ni vse eno, če se enemu tako važnemu stanu, ki se rekrutira iz samih kmečkih fantov, godi res slabo in da se mu odpomore, če se odpomoči da. In mi smo bojda neverniki in zasramovalci tistega temeljnega nauka krščanske vere, ki pravi, da ljubi svojega bližnjega kakor ljubiš samega sebe. Nemški duhovnik in poslanec dr. Puchas je uvidel, da vendar ne gre, zatajiti tega nauka in gnati celega stanu v obup — in opravičil se je vsaj, da ni prišel k isti Lehrerbundovi seji, na kateri je govoril dr. Kurovec. Dr. Korošček se je tudi povabilo, a ni smatral za vredno, opravičiti se in tudi ni došel, dasi spadajo tudi slovenski učitelji med tiste ljudi, ki hočejo pravico od Gradca. Ne le, da ni došel, šel je in napisal drugi dan v »Straži« članek, kakor je zgornji. Ljudje, ki vlečejo letno 15.000 K dohodkov, nimajo smisla za reveže.

Povedali smo že poprej, da je dr. Kurovec sam v svojem govoru že takorekčeno vnaprej pobil dr. Koroščev članek in da se torej ne splača, odgovarjati na posamezne insulste. Hudo-bija je še vedno kaznovala sama sebe in dr. Korošček se je kaznoval s tem, da je pred svojim člankom objavil dr. Kurovčev govor. Na glavo članka je napisal »Vse na prodaje«, na koncu pa poziva učiteljstvo, naj se prodaja duhovništvu, da se mu bo dobro godilo... Ta obljuba je seve zelo po ceni, kajti prvi duhovništvo ne bo odločevalo v deželnem zboru, kaj se da učiteljstvo in kaj ne, drugič pa plačajo klerikalni deželnozbornski volilci na Spod. Štajerju v primeri z nemškim delom dežele in neklerikalnimi davkoplačevalci na Spod. Štajerju manjši del deželni doklad, duhovniki pa skoraj nič. Mi nismo Nemcem med obstrukcijo in sedaj ničesar prodajali ali prodali, že zato ne, ker nikjer ne odločujemo; pač pa smo že ponovno videli in slišali, da so dr. Korošček in njegova kompanija pro-

vade, kako je pozdravljati gospode in dame, kako je ravnavati z vilicami in noži itd. itd. in nazadnje je začela govoriti o ljubezni.

Prosil sem jo sicer, naj to opusti, a rekla je, da morava predelati vsaj poglavje o poljubih, češ, da spada to vsekako k splošni izobrazbi. Moral sem se vdati.

Stopite pred mene, mi je rekla gospodična, in denite roko okrog mojega pasa.

Zatrepetal sem in stopil, kakor je velela. Ko sem ji položil roko okrog pasa, me je podučila:

Ne tako globoko doli — tako smejo samo ženi — držite roko višje. Tako — in zdaj — naredite gobček in poljubite me — no — ali bo kaj?

In bilo je kaj. Ne vem ne, kako ne kdaj. Vem samo, da je ogrska grofica začela kričati: Vi ste mi ugrabili nedolžnost, vi zapeljivci itd. To kričanje me je spravilo k pameti. Strahoma sem bežal iz sobe in iz hiše. Tako me je bilo strah, da nisem mogel nič razmišljati, nego sem kar bežal v svoj hotel, pobral svoje stvari in se odpeljal na kolodvor. Čez dobro uro sem bil že na potu domov. Sele v vagonu sem zapazil, da me je veljala leleka pri ogrski grofici Piruški sto kron in moji zlato uro.

Prevzvišeni! Dunaj me je uničil. Vrnivši se k Sv. Barbari, sem hitro spoznal, da nisem vstanu izpol-

dali za skledico leče vse tiste zahteve slovenskega naroda, za katere so bojda pričeli obstruirati. Kratkotomalo: dr. Korošček se je pokazal kot človeka in politika v taki luči, da ne zasluži drugega, kakor globoko zaničevanje; obenem pa se rodi človeku v duši globoka žalost, da je oficijalno zastopstvo slovenskega naroda v Gradcu padlo že na stopinjo morale, kakor je nimajo niti žganjarji in čestni potepuhi. Dobro vsaj, da to niso prosto voljeni zastopniki naroda, temveč le rimsko - katoliške duhovščine...

Glas iz Sent Ruperta.

Kaj je storila takozvana slovenska ljudska stranka za št. Rupert? — Odgovor na agitacije dr. Lampeta.

Najvažnejša gospodarska pridobitev za šentruperski kraj v novejšem času je urejenje Mirne; pri tem delu pa klerikalna stranka nima nobenih zaslug, ker se je delo izvršilo mnogo prej, nego je prišla ta stranka na površino.

Druga važna gospodarska pridobitev je železnica Trebnje - St. Janž. Ta železnica se je zidala pred vsem radi premogovnika v Krmelju; zato se pri zidavi tudi ni niti najmanj oziralo na koristi kraja, koder vozi ta železnica. Dva najvažnejša kraja St. Rupert in Mokronog sta ostala daleč na strani od te proge, in vendar bi se bila dala železnica izpeljati brez mnogih večjih stroškov povolneje za oba omenjena kraja, ko bi se bili zavzeli za to pravi možje. Železnica se je zidala z garancijskim fondom dolenskih železnic in pri tem je imela tudi Kranjska dežela svojo besedo. Takrat je imela klerikalna stranka že velik vpliv in naš poslanec Povše, član te stranke, je bil dolžan, da se zavzame za šentrupersko občino, ki je prosila, da dobi kolodvor bliže St. Ruperta. Kot v zasmeh se je občini odgovorilo, da dobi svoj kolodvor bliže, če plača 300.000 gld. Občina s 5000 prebivalci naj plača toliko vsoto! Nič bolje se ni godilo mokronoški občini. Pravi-ko, da so zastopniki te občine tri dni iskali po Ljubljani nekega deželnega odbornika radi dogovora glede kolodvora, pa slednjči tudi niso nič opravili. Ko je dr. Šusteršič spomlad l. 1907 prišel na volilno skupščino v St. Rupert, da priporoči nekega uskoka za državnega poslanca, je slišal bržkone prvikrat na svoja ušesa glas naroda, da ne mara takih poslancev, ki se niti najmanj ne brigajo za koristi naroda. Slišal je iz ust poštenega uglednega domačina, da je »zafural« železnico in da mu narod ne more zaupati. Klerikalna stranka je pri nas že takrat izgubila svoj ugled.

Tretja gospodarska pridobitev za št. Rupert je mlekarina. Osnovalec je podjetni kaplan Štrajhar prej nego je grof Barbo mogel urediti svojo, kakor je bil nakanil. Ta mlekarina je za naš kraj velike koristi, ker je pri nas živinoreja eden najvažnejših gospodarskih dohodkov. Gospodu Štrajharju gre vsa zasluga, da ta mlekarina tako lepo napreduje ter prireja najboljši sirovo maslo na Kranjskem. Gospod Štrajhar je znan kot hud klerikalni agitator, potem mora biti vendar urejanje mlekarne klerikalna zasluga. Kaj še! Mlekarina je bila urejena na dolg in ta se mora plačati. Zadrugarji kaj takega ne zmagajo tako lahko. Treba je bilo poiskati neke denarne podpore. Naravno bi bilo, da prisloži v pomoč deželna mlekararska zadruga v Ljubljani; toda tukaj se ni nič dobilo. Za-

njevatvi vzvišene naloge svojega stanu tako, kakor sem objubil. Kar sem na Dunaju videl in doživljal, to mi je ukradlo razum, mi vzelo zmoglost za duhovsko delo in provzročilo v moji duši strašno revolucijo.

Dolgo sem se boril sam seboj, a zaman. Prišla je mlada evetoča in bogata vdova k Sv. Barbari na leto-višče. Z enim samim pogledom mi je zmešala pamet in v osmih dneh me je dobila popolnoma v svojo oblast. Postal sem njen suženj. Poskusil sem že na vse načine, da bi se iztrgal iz njene oblasti, a ni mi moglo. Njena volja je močnejša od moje. Končno mi je ukazala, da moram z njo v Ameriko, ker se bova tam poročila. Skoro tri tedne sem se boril proti tej želji, a podlegel sem zopet. Moja volja je strta. Zapadel sem grehu za vedno in zato sem zapustil svojo službo in šel s svojo nevesto v Ameriko.

To je moja izpoved, prevzvišeni. Upam, da me ne boste prestrogo sodili. Moje moči so bile preslabe, da bi bile premagale zapeljivost, ki so se mi približale. Vas, prevzvišeni, obranim od svoje smrti in hvaležnem spominu. Bog blagoslovi vaše delo za varstvo in povzdigo narodne sramežljivosti in kreposti.

Poljubljam Vam v nespremenjeni vdanosti in hvaležnosti roko.

Matiije Zobodlak.

Hamburg, 27. žrnega cveta 1911.

dosti je, da klerikalni listi dan na dan vpijejo, kako klerikalna stranka skrbi in dela za narod. Gospodu Štrajharju je kazalo zdaj obrniti se na državnega poslanca šentruperskega kraja, da poišče kaj podpore pri ministru za poljedelstvo na Dunaju. Toda klerikalci se poznajo dobro med seboj in gospod Štrajhar je dobro vedel, da po slovenskih klerikalnih poslancih ne bi nikdar nič dosegel. Krenil je na drugo pot. V našem kraju ima lepo posestvo neki dvorski svetnik, ki se bavi tudi s politikom. Bil je državni poslanec, dokler ni pri zadnjih volitvah propadel. Ta dobri gospod, sicer nemški nacionalce, prav rad zahaja v naš kraj in se zanima za naš napredek. Temu možu se je priporočil gospod Štrajhar in uspel je, kajti le ta je izposloval pri ministru za poljedelstvo tako krasno podporo, da bo mlekarne že prihodnje leto brez vsakega dolga. Obstanek mlekarne je za sluga nemškega nacionalca. Kaj pravite na to vi slovenski klerikalni poslanci? Pa kaj vam mar naš narod, da je le vam prav. Vi se bavite z visoko politiko, smujete o prihodnosti Balkana, skrbite za bosanskega in dalmatinskega kmeta, slovenski narod pa naj propade, če si ne zna sam pomagati. Vaša politika je hazardna igra, ki se vam bode grozno osvetila, škoda je le, da pri tem trpi slovenski narod.

Zdaj se bje v naši občini hud boj. Dosedaj je bila občina v rokah kmečke stranke; zdaj bi radi dobili občino v svoje roke klerikalci. Pomagat jim je prišel prošli mesec sam dr. Lampe ter prinesel občinarjem iz Ljubljane polno obljub, če bodo pridni in volili klerikalce, drugač jih čaka pa le bič. St. Rupert potrebuje pa zdaj še te le uredbe. Predvsem cesto z Dol na šentruperski kolodvor, da se tako zveže dolska občina z našo dolino ter tako poveča promet. Potem je treba urediti potok Bistrica izpod St. Ruperta. Tukaj dela Bistrica veliko škodo, kadar je velika; večkrat zalije tudi del St. Ruperta. Pri uravnavi korita bi se mogli obenem urediti neki servitutni odnosi glede župnijskega zemljišča, kar bi bilo na korist samemu župniku in njegovim sosedom. Tudi o vodovodu se je govorilo, kar pa za St. Rupert ni toliko pomena, ker imamo dosti dobre vode, a iz same Bistrice vzeti vodo za vodovod ne bi bilo tako lahko, ker bi se morali odkupiti mnogi mlini in žage.

Vse tukaj navedeno bodo dobili šentruperski, če bodo volili klerikalno, sicer pa nič, je rekel dr. Lampe, deželni odbornik in po poklicu katoliški duhovnik. Če so zgoraj omenjene tri gospodarske potrebe za St. Rupert važne, potem se morajo izvesti, naj zmagajo pri občinskih volitvah klerikalci ali pa kmečka stranka. To zahteva pravica, ker mi plačujemo vsi brez razlike cesarske davke in doklade, a iz teh se izvajajo gospodarske uredbe. Dr. Lampe nima nobenega pooblastila, da bi mogel po svoji volji razpolagati z davkarskimi dohodki, a če to dela, je to zloraba uradne oblasti ter spada pred sodnijo. On ni nič drugega nego uradnik deželnega odbora, a kot uradnik menda pozna predpise. Naj se tedaj varuje, da ne naleti na postavne zapreke. Sicer pa dela dr. Lampe krivico tudi sosedi klerikalni občini dolski, katere ne bi dobila ceste, če voli St. Rupert napredno; saj potrebuje dolska občina to cesto bolj nego šentruperska. Pa tudi svojemu drugu župniku šentruperskega stori veliko škodo, če ne začne čimprej z uravnavo Bistrice, in tudi vsem onim posestnikom, ki so prizadeti pri tej uravnavi. Ta uravnavo Bistrice ne sme biti niti najmanj odvisna od izida občinskih volitev; to je splošna potreba in to je oblast dolžna izvesti.

Koliko morajo tedaj šentruperski sploh pričakovati koristi za svojo občino od obljub dr. Lampeta, sem zgoraj dokazal. Klerikalna stranka ima za nas samo obljube in besede, drugega nič. Na tej stvarni podlagi uravnajte tudi vaše glasanje pri občinskih volitvah.

Volilna nasilja na Hrvaškem.

Včeraj se je tedaj pričela komedija volitev na Hrvaškem, o katerih je bil ves svet prepričan, da se bodo izvršile pod devizo skrajnega nasilja, vendar pa nikdo ni mogel niti slutiti, da je moglo kaj vladi v civiliziranih deželah stopnjevati svoja nasilja do zločinov. To se je zgodilo pod banom dr. Tomašičem, ki je v slepi strasti in da si ohrani svoj omanjeni stolček, ni strašil stavno zajamčenih državljanskih pravic teptati s svojimi madžarskimi čevlji. Poročali smo že, da so v Karlovcu in Vrbovskem stisnili volitve baje, ker se je bilo bati izgredov na voličih. V Gorenici je orožništvo razglašalo volilno komisijo, ker se je pokazalo, da je

Srbu Pribečeviću izvolitev zagotovljena.

V Zagrebu

je policija ob pol 4. zadržala voliče v I. volilnem okraju ter ni pripustila volilcev, ki so prišli volit sekcijsega šefa Nikolića. Volilci so zahtevali, da jih puste na voliče, toda predsednik volilne komisije se ni čutil dolžnega posredovati ali pa vzeti na protokol protesta volilcev. Vsed tega so se člani volilne komisije odstranili z voliča. Jasno je, da so take volitve nezakonite in neveljavne, toda to v Zagrebu ni motilo. Predsednik volilne komisije je ostal na voliču in sprejemal še naprej glasovnice onih, ki so glasovali za dr. Tomašiča. Šele, ko je dobil dr. Tomašič na ta način — tedaj z nasiljem — štiri glasove večine, je predsednik volilne komisije, ali bolje, predsednik in komisija v eni osebi, zaključil volilni akt.

Takih volitev sabor ne more in ne sme verificirati, ker bi s tem postavil na sramotni oder vse hrvaško kraljestvo!

V Ogulinu,

kjer sta kandidirala tudi ban dr. Tomašič in dr. Nikolić, je hotel okrajni predstojnik pregovoriti stotnika vojaške asistence, da naj ne pripusti opozicijskih volilcev k volitvam. Stotnik pa mu je odvrnil, da je samo za to, da vzdrži red, ne pa za agitacijske posle. Tu je bil izvoljen dr. Nikolić z ogromno večino.

V II. zagrebškem okraju

je bil izvoljen madžaron Spevec z 200 glasovi večine. Samo 36% volilcev se je udeležilo teh volitev, ker se je večina zblala terorizma vlade in policije. Policija je namreč zapirala vse voditelje opozicije v tem okraju in grozila tudi drugim volilcem z ječo.

V III. zagrebškem okraju,

kjer vlada itak ni imela niti najmanjšega upanja, je zmagal kandidat stranke prava Hrustić proti koalicijskemu kandidatu.

Po deželi

so volilec premoštili oblasti s tem, da so izjavili, da hočejo voliti vladnega kandidata.

Posebno interesantne so bile volitve v

Draganićih.

Okraj ima 1600 volilcev in velja od nekdanj za popolnoma sigurno posest koalicije. Vlada sedaj razglašala kot posebno zmago, da je bil tam izvoljen vladni kandidat Grandavec s 97 glasovi, med tem, ko je dobil kandidat koalicije samo 9 glasov. Pri zadnjih volitvah je dobil kandidat koalicije Modrušan 1205 glasov, tedaj pač ni treba k tej smešnosti pisati nobenega komentarja. V Rumi je zmagal nemški vladinovec Moser. Seveda je

zanimanje za volitve

velikansko. V Ogulin je dospel grof Batthyany, avstrijski državni poslanec dr. Boljak, profesor Masaryk, angleški publicist Scottus Viator, mnogo ogrskih žurnalistov ter tudi francoski žurnalist Soiseau, urednik »Revue de deux mondes«.

Izid večerajšnjih volitev

po vladnem poročilu je sledeči: vladna stranka 20 mandatov, koalicija 13 mandatov, stranka prava 12 mandatov; treba je 10 ožjih volitev; iz štirih okrajev izid še ni znan. Ker so bile večeraj v 59. za vlado najboljših okrajev izmed osemindesetih okrajev volitve, se bo razmerje med strankami pri današnjih in ponedeljkovih volitvah še znatno izpremenilo.

Italijansko-turška vojna.

S tripolitanskega bojišča.

Iz Rima poročajo: V Tripolisu so v sredo obesili Ahmed Ben Omarja, ki je bil eden izmed najuglednejših arabskih prvakov. Omar je Italijane pri njihovem prihodu pozdravil ter prisegel zvestobo. Navzlic temu je imel pa tajne zveze s Turki.

»Giornale d'Italia« piše, da bodo Italijani v kratkem zasedli Suaro, kjer je središče za vtihotapljenje orožja iz Tunisa.

Oficijalna italijanska poročila pravijo: V Tripolisu, Ajnzari, Tadjuri ni nič novega. Tadjuro so s Tripolisom telefonično zvezali. Poizvedovalci z zrakoplovi poročajo, da je ozemlje severno od Azije brez sovražnikov. Turki so se umaknili deloma v Garian, deloma v Azijo. Pri Turkih je baje tudi okoli tisoč Arabcev iz Djebelja in Zavi, kakor tudi par poglavarjev iz drugih okrajev, toda brez četa. Nekatera znamenja kažejo, da hočejo Arabci Turke zapustiti ter se podvreči Italijanom.

Politična kronika.

Reprezentanti kretske revolucije-jonarjev se niso ustrašili groženj vesleli in so se vkrcali na grškem parniku »Goudis«, da se prepeljejo v Atene. Francoska križarka »Chrener« pa je dala zasesti grški parnik

in ga odpeljati v drugo pristanišče na Kreti.

V Indiji dobe novo glavno mesto Delhi. Kralj Juri in kraljica sta večeraj položila temeljni kamen za novo glavno mesto. Sedež vlade prelože potem prihodnjo spomlad v novo mesto in bo podkralj, kakor smo že poročali, prišel Artur Conaught. Dolej je bil podkralj Hardinges. Vesti, da bi bil izvršen na kralja Jurija atentat, so popolnoma neresnične. Zadnje brzozjavke poročajo o sijajnem sprejemu hinduških princes od strani angleškega kralja.

V Nankingu so vse predpriprave končane, da proglašne danes Kitajsko republiko. Vsi posredovalni predlogi Juansikaja so bili nesprejemljivi vsled česar so se pogajanja med vlado in revolucionarji definitivno razbila. Predsednik nove republike bo Sunjatsen, ki je bil pred leti izgnan in se vrača sedaj v svojo domovino ter je že dospel na Južno Kitajsko.

Štajersko.

Iz Celja. Božičnico priredili ženska podružnica Ciril-Methodove družbe ob 25letnici celjskega otroškega vrta, v nedeljo, 17. decembra, ob 3. popoldne v veliki dvorani Narodnega doma. Obdarovani bodo otroci iz vrta in obeh okoliških slovenskih šol. Na sporedu je petje, godba, deklamacije in otroške igrice. Odrasli plačajo malo vstopnino, otroci so vstopnine prosti. Pridite množtevno!

Umrila je v Celju gospa Friderika Cilenšek, soproga vpokojenega profesorja gosp. Cilenška. Blagi gospe — prijazen spomin!

Promocija. V sredo, 13. t. m., je bil na češki univerzi v Pragi promoviran za doktorja prava g. Davorin Senjor, avskultant okrožne sodnije v Mariboru.

Na Vranskem je umrl v sredo zvečer učitelj R. Vrabl. Pokojnik ni bil le marljiv delavec v šoli, sodeloval je tudi pri vseh narodnih društvih in se živo zanimal za vsa javna vprašanja. Bil je od vsega početka požrtvovalen in vnet somišljenik Narodne stranke in je zastopal povsod odločno napredna načela. Bil je nadalje med ustanovitelji Zveze narodnih društev, ker je bil trdno prepričan, da more roditi politični in gospodarski napredek ter preobrat k boljšemu le temeljita izobrazba naroda. C. M. podružnica na Vranskem, v kateri je rajnik s toliko vne-mo delal, je postala s svojim izobraževalnim delom nekaj vzor njenim sestricam na Štajerskem. O njegovem delu v učiteljski stanovski organizaciji po spregovorilo gotovo bolj poklicano pero.

V Celjski okolici se še letos ne bo vršila volitev župana, ker so se Slovenci proti volitvam iz prvega razreda pritožili. Nemškotarski občinski odborniki, ki kakor čitamo v »svahtarici«, kar goriyo samega navdušenja za delo v novem okoliškem občinskem odboru, bodo torej morali še nekaj časa potrpeti. Najbrž še okolice tačas ne bo konec.

Okrajne ceste v celjskem okraju pač nimajo glede svoje zanemarjenosti primera na celem Sp. Štajerskem. Blato je na njih tako, kakor v kakem hribovskem zapuščenem klanen. Naprosilo se je že okr. komisarja dr. Brescharja iz različnih krajev za pomoč, a dr. B. pravi, da mora varčevati, ker so vsled obstrukcije v deželnem zboru izostali deželni doneski okraji. Ako je stvar taka, pa naj davkoplačevalci primejo za ušesa drž. posl. dr. Benkoviča in Terglava! Naj ta dva prispevata za posutje naših žalostnih okrajnih cest, če ne pustita, da bi se naši davki za to porabili!

Rajnemu dr. M. Bergmannu. »Umril je mož«... Umril je mož, kremenitega značaja in blagega srca. Milo in otožno so zadoneli zvono-vi; po megleni dolini je odmevala tuborna vest: »Dr. Bergmannu ni več!« — V očeh si volase žene je zaigrala solza, mož je žalosten povsili glavo, tržani so se potrti vpraševali, kako je to moglo. Vsi pa so bili edini v misli: »Škoda ga je!!« Človek živi, da vrši svojo dolžnost sebi in drugim v korist. Ti, blagi mož si storil več, mnogo več. Vršil si svojo dolžnost samo v prid in blagor bližnjega, ter pri tem pozabil nase. Zahvala ti je bilo — delo, razvedrilo ti je bila — skrb. Od zore do mraka si se trudil in ubijal za druge, lečil tuje bol in brisal solze trpinom. Ko je vse mirno počivalo, hitel si ti ves zmuden, sam potreben zdravniku, v temno noč, pomagat trpečemu siromaku, rešit otrokom mater, ženi moža, staršem otroka. Ni je bilo nevihta, ne mraza, ne vročine, ne noči, ne tako slabe poti, ki bi te bila ustavila. Nase si se spomnil šele, ko je bilo že prepozno. Umril si — žrtev svojega poklica. Smrt te je rešila mučne bo-

lezni, v kateri nisi tožil in tarnal, marveč jo nosil tiho — udano; iztrgala pa pri tem nismo milino; družni skrbnega očeta, Zalčanom spoštovanega tržana, Savinčanom pa ljubljenskega zdravnika, v katerega so toli zaupali. »Če me doktor Bergmann ne bo ozdravil, me ne bode nihče!« se je neredko slišalo med ljudstvom. Bil si pa tudi v resnici plemenita duša, človek, vreden zaupanja, spoštovanja in ljubezni. Tebe danes ni več med nami; je in ostane pa med nami spomin nate — blag, trajen. Iz marsikaterega očesa se utrinja solza hvalečnosti in britke žalosti ter rosi tvojo svežo gomilo, iz mnogih sre kipi goreča prošnja, naj ti Vsemogočnik obilo poplača požrtvovalno in človekoljubno delo, katero ti svet ni mogel plačati. Bodi ti zemljica lahka, odpočij si v miru, po trudu in trpljenju polnem življenju! — Mara Savinska.

Iz Celja. Kakor znano, je klerikalna posojilnica »pri belem volu« sedaj srečna lastnica kar dveh hotelov, »belega vola« v Celju in bivšega Rajsterjevega v Sočanju. Iz lahko umljivih razlogov so se klerikalci zbal, da bi ne povisalo baš zaupanja v njihovo posojilnico, ako bi se med ljudmi prevzel in temeljito razpravljalo o ugodnostih in dobičku tega lastništva. Pametne glave, kakor so klerikalne, si znajo pomagati. Pri celjskem okrožnem sodišču je registrirana sledeča tvrdka: »Hotelska komanditna družba Korošec in dr. v Celju. Obrat hotelov, restavracij in kavarn ter sploh vseh drugih v ta namen potrebnih podjetij in zgradb, pridobitev hotelskih in kavarnskih koncesij ter izvrševanje istih po namestnikih ali najemnikih, zlasti obrat hotela pri »Belem volu« v Celju. Komanditna družba. Osebo zavzame družabniki: Mihael Korošec, tajnik »Ljudske hranilnice in posojilnice v Celju«, dr. J. Benkovič, odvetnik in Franc Samec, posestnik in gostilničar na Ložnici. Pravico družbo namestovati imajo osebo zavzame družabniki in sicer dva kolektivno. Komanditist: eden. Podpis firme itd.« Za poznavalec razmer je s tem povedano dovolj.

Dijaški kuhinji v Celju so darovali: mesto venca na grob pokojni gđ. Olgi Srebre v Brežicah g. dr. Janko Sernee, zdravnik v Celju, 20 kron. Mesto venca pokojnemu g. dr. M. Bergmannu, zdravniku v Žalecu, g. dr. Janko Sernee 15 K in g. Fr. Mravljak, profesor v Celju 10 K.

»Vranksi Sokol« vrši z velikim veseljem in navdušenjem svoje delo. Vse je pri delu: vadiateljski zbor, izvršujoči člani in ženski odsek. Vadiateljski zbor šteje sedem članov, izvršujočih prihaja redno dvajset k telovadbi, ženski odsek pa je narasel na deset članic. Društvo ima začasno svojo telovadnico v Košeninovem salonu ter si je dozdaj nabavilo bradjo in drog. Tudi starejši izmed podpornih članov so začutili veselje in potrebo do telovadbe. Obeta se nam torej vrsta starejših članov. Društvo ima v osebi br. Čobala izbornega in navdušenega vaditelja, kateremu smo za njegov veliki trud iz srca hvaležni. — »Sokol« priredi na Svečnico kostumni venček, na kar opozarjamo društva v okolici, da nam ne delajo nepotrebne konkurence. V postnem času se priredi pa tombola. Tako se je torej začelo na Vranskem živahno življenje. »Sokol«, sedaj najmočnejše društvo na Vranskem, vabi tem potom vse tiste, ki še niso člani društva, da vstopijo v sokolski krog. Kdor Slovan — ta »Sokol«.

Iz Maribora. V štev. 281. »Slov. Naroda« z dne 6. decembra t. l. skuša g. Fr. Haberlik, prometni poduradnik v Ormožu na le Nemeem lasten drzen načrt zaviti resnice v svoj prilog. Tak nemški ošabnež menda res misli, da so Slovenci kak železniški tovor, s katerim se lahko poljubno ravna. Njegovo zavijanje resnice pa je naravnost smešno — predrzno. Saj je nahučil dotičnega potnika z besedami: »Das ist doch ein Blödsinn, dass Sie so reden, wo Sie sehen, dass ich nicht verstehe!« Šele takrat, ko je očividno razjarjen nad predrzno slovensko zahtevo izpisoval listek za potnikovo prtljago (bicikelj) in ko je železniški sluga — tolmач bil že — zunaj na peronu. Da ni ta »kulanten« uradnik brez vse krivde, kaže že tudi sledeči dopis ravnateljstva Juž. železnice dotičnemu potniku, ki se je nad takim nepostavnim vedenjem železniškega uradnika na pristojnem mestu pritožil in ki je ravno vsled predrznosti tega uradnika primoran ta dopis objaviti: »K. k. priv. Südbahn - Gesellschaft. Verkehrs-Direktion. Wien, am 26. November 1911. Nro. 41358/I. Wohlgeborenen Herrn Ivan Tomazich in Marburg a/Drau. Im Nachhange zum hierortigen Schreiben vom 26. v. M. beehren wir uns mitzuteilen, dass wir Ihre Beschwerde zum Gegenstande einer eingehenden Erhebung gemacht und den in Frage kommenden Unterbeamten der Station Friedau strenge zur Verantwortung gezogen und

auch wegen seines ungehörigen Benehmens entsprechend bestraft haben. Schliesslich ersuchen wir Sie, den auch uns unliebsamen Vorfall gütigst entschuldigen zu wollen. Achtungsvoll Der Verkehrs-Direktor Nessler m. p.« — G. Haberlik govori še o neki »uslužnosti«. Potnik je zahteval, naj se odda njegovo kolo (bicikelj) z brzovlakom in pripomnil, da ima za sebe že listek. To je bilo najmanj 6 minut — ne pa 2 — pred običajnim odhodom brzovlaka. Znano je, da mora železniški uradnik sprejeti prtljago, katero vzame potnik seboj v vlak, na vsak način še 5 minut pred odhodom vlaka. Moral je torej izvršiti to svojo dolžnost in ni izkazal potniku s tem prav nobene »uslužnosti«, kakor se v svojem »popravku« hvali. Omenjeno bodi še, da ni res, da bi bil prišel g. Haberlik iz železniškega prostora v pisarno radi prtljage omenjenega potnika, ampak, da je prišel od neke druge strani pisarne k blagajni najmanj 6 minut pred predpisanim odhodom brzovlaka, ki je pa imel takrat še celo več minut zamude. — Vprašamo le, kako zamore g. Haberlik vpsiljati take neresnične in zavite »popravke« v slovenskem jeziku, ko je pa pri blagajni moral intervenirati sluga kot — slovenski tolmач?!

Drobne novice. Za Ciril-Metodovo družbo je nabrala vesela družba pri g. Jos. Hočevanju v Celju 5 K 40 v. Iskrena hvala! — Občinske volitve se bodo vršile dne 21 in 23. decembra v Loki pri Zidanem mostu. Opozarjamo na nje še prav posebej svoje somišljenike! — Iz Zgornje Radgone poročajo »Slov. Gosp.«, da sta se ubiti Edvin Bouvier in usnjerski pomočnik Čmor, kateri je doma na Ogrskem, sprla zaradi nekakega — dekleta. Ker vemo, kako in kaj je v takih slučajih, ko gosposki sinovi lažijo za priprostim dekletom, potem je Čmorjev napad umiljevsji. — Pri Sv. Trojici v Halozah so pri občinskih volitvah zmagali štajercijanci. V volilni komisiji, ki je zavrгла v II. razredu 7 slovenskih glasov, so bili sami štajercijanci. — V Verzeju je dvonadstropna stavba salezijanskega zavoda že pod streho. Da bo primeren titulus za beračenje okrog slovenskih ljudi, bo v zavodu nekaka »gospodarska« šola. — Iz koroške okolice poročajo: Nekateri težnji tatje so hodili večkrat v klet posestnika Jakoba Zabukovška in izpili dobrega letošnjega vina v vrednosti do 86 K. Ker dobro diši k vinu tudi prigrizek, so v kleti obnem tudi jedli kakor kažejo ostanke. — Iz Laškega trga. Dva šolarja sta pokradla kramarici Šoper v Velicu raznega blaga za prilično sto kron. — Živinske cene na tedenskem sejmu v Gradcu dne 14. decembra. (Uradno poročilo.) Prignanih je bilo skupno 370 glav. Cene malo spremenjene. Plavečalo se je za 50 kg žive teže: pitani voli 48 do 52, izjemoma 54, napol pitani voli 43 do 47, suhi 38 do 42, pitane krave 36 do 41, napol pitane 27 do 35, suhe 23 do 26, bik 35 do 44 kron. Zunanji kupci so kupili 149 glav, največ za Zgornji Štajer, Trst in Predaljsko.

Koroško.

Na Celovškem kolodvoru... Kar počenja uradnica na tukajšnji postaji, presega že vse meje. Na slov. zahtevanje dveh dam za vožne listke do Spod. Dravograda, uradnica listkov sploh ni hotela dati; ker se je že mudilo na vlak, povedale sta ji dame, da želita listke do Spod. Dravograda, t. j. Unterdrauburg. Listke se jima je nato sicer izročilo, a »izobražena« uradnica je hotela svoji kulturi dati izraza s celo ploho najfinemnejših psov: »Schämen sie sich, dass sie deutsch können, und die Fahrkarten slovensch verlangen, Pfui, Pfui!« Od višjega službujočega uradnika sta dami nato zahtevali pritožbeno knjigo, a se jim je to odklonilo, češ, da pride itak vsak čas revizor na urad, da dami lahko vsa zadevo kar temu razloži. Seveda istega od nikoder ni bilo, in se je službujoči uradnik »blagovolil« le norčevati iz dam, ki pripadajo vendar boljšim krogom. Takim surovostim mora biti konec, saj je uradništvo železnice, ki je vendar za občinstvo tu, že res padlo na nivo pobalinstva. Odločujoči krogi naj enkrat za vselej takim infamijam napravijo in sicer energično konec!

Zastrupljenje s plinom. V neki hiši v Lidmanski ulici v Celovcu so pri vodovodu zaposleni delavci poškodovali plinov cev. Plin se je nabiral v stanovanju hišnega gospodarja. Zjutraj so našli v njegovem stanovanju celo družino zastrupljeno. Rešili so jih še pravočasno in bodo razum matere gospodarja, katere stanje je najbolj nevarno, vsi okrevali.

Porotno sodišče v Celovcu. Včeraj se je končala razprava proti ta-

tici Šenkovi. Obtoženka je vstrajala pri svojem drugem zagovoru, da prekliče svoje priznanje in trdi, da je šatulja z dragocennostmi ukradel njen ljubimec. Sodišče je obsodilo Šenko na 6 mesecev poostrene ječe. — Nato se je vršila razprava proti 54-letnemu tkaču Gregorju Kichlu. Ta človek se lahko šteje med prvake tatov. Celó življenje je kradel in bil že nešteto krat v ječah in v prisilni delavnici. Sodišče ga je obsodilo na 9 let težke ječe, po prestani kazni pa pride v prisilno delavnico.

Primorsko.

Shod v Voloski. V sredo, dne 13. decembra t. l. vršil se je v Narodnem domu v Voloski shod liburnijskih volilcev z dnevnim redom »Postopanje istrskih poslancev glede premeščenja kastavskega učiteljskega«. Ker je zadeva za tukajšnje okolice, kakor za celo Istro velevažna in je vzbudila vsled stavke dijakov početkom tekočega šolskega leta veliko pozornost, se ni čuditi, da se je vabilu sklicateljev odzvalo tudi nepričakovano število volilcev. Udeležilo se je shoda okoli 70—80 oseb, ter z odobravanjem sledilo ostrim in večji del tudi stvarnim izjavljanjem poedinih govornikov. Vobče obsodila se je nezadostna briga istrskih poslancev, posebno pa nedelavnost za rešenje učiteljskega vprašanja izmed poslancev izbranega odbora. Ostro obsodilo se je tudi dejstvo, da hočejo gg. poslanci rešiti to zadevo po svojem mnenju, ne ozirajoč se na ljudsko voljo. Ko je dež. posl. g. dr. Pošćić zastopal mnenje, da ni umestno kritizirati nenavzočih drž. in dež. poslancev, zavrnilo je bilo to mnenje z dejstvom, da ravno ta nenavzočnost gg. poslancev, vključ temu, da se jih je pisмено pozvalo zopet kaže, kako omalovažujejo mnenje naroda o tako važnem vprašanju. Soglasno sprejeta resolucija obsoja dosedanje volilno postopanje gg. poslancev in jih pozivlja, da skupno z vlado in ozirajoč se na ljudsko voljo, rešijo učiteljsko vprašanje najkasneje do spomladi. Nekateri govorniki so se hoteli dotakniti tudi političnih dogodkov izza zadnjih državnozborskih volitev, kar jim pa z ozirom na dnevni red ni bilo dopuščeno. Oglasili se bodo pri drugi priliki. Ta sestanek je bil prvi, kjer so se osmili tukajšnji volilci javno obsojati delovanje svojih zastopnikov. To je za Istro vsekakor izvanredni pojav, kaže nam pa, da se je istrski narod zainteresiral za prosvetne in politične razmere, da hoče sodelovati pri reševanju važnih vprašanj in da želi v to svrhu trajnega stika z svojimi zastopniki, kar se je dosedaj pogrešalo. V Istri se svita!

Tombola v prid podpornih zakladov N. D. O. v Trstu. Pripravljalni odbor za tombolo naznanja, da so bile pri prvem zbiranju dne 14. t. m. izžrebane sledeče številke: 31 — 15 — 19 — 43 — 21. Imetelji srečk, katere so zadele izžrebane številke, morajo predložiti iste, komisiji osebno ali v priporočnem pismu na naslov predsednika dr. Frana Brnčiča, Trst ul. Nuova 13/II najkasneje do četrta, dne 21. t. m. ob polu 8. uri zvečer. Na srečke, prijavljene po polu 8. uri zvečer rečenega dne, se komisija v smislu svoječasno objavljenih določil ne bode oziralo. — Pripravljalni odbor.

Dvoprežni voz s konji se je potopil. Včeraj popoldne okoli polu 4. je pripeljal voznik neke tržaške družbe z dvoprežnim vozom premog za parnik Locurn. Ko je hotel voz pomakniti nazaj, da bi lažje nakladal, mu je padel en konj. Drugi konj voza ni mogel obdržati na precej nagelnem tlakovnem obrežju in je zdrknil s silno hitrostjo v vodo. Za sabo je potegnil tudi obo konja. Rešitev je bila nemogoča, ker je na istem mestu morje nad 16 m globoko in je težak voz potegnil konja v globoko predno sta se mogla iztrgati. Voz in konja cenijo na 2000 K, premog pa, ki je bil na vozu na 150 K. Voznika so takoj po nesreči aretirali, toda kmalo nato zapustili, ker se je dognalo, da pri nesreči ni nič zakrivil.

Nezgode. Na Karlovem pomolu je skočila v morje 42letna zasebnica Marija Lipovec. Iz vode sta jo potegnili dva tuja in en finančni stražnik. Vzrok domači prepri. — 36letni strojnik L. Hifler je zašel z desno roko med kolesje nekakega dvigala v karmolomu Wildi pri Nabrežini. Kolesje mu je zdrobilo desno roko in ramo. Težko poškodovanega so odpeljali v bolnišnico.

Trgovska in obrtniška zbornica.

Pod predsedstvom podpredsednika zbornice g. Pammerja je imela trgovska in obrtniška zbornica snovi v dvorani mestnega magistrata sejo. Za overovatelja zapisnika je

imenoval predsednik zbornična svetnika gg. Kregarja in Rohrmanna, nakar je bil zapisnik zadnje seje odoben.

Nato je podal tajnik g. dr. Windischer poročilo predsedstva.

Ustrezajoč utemeljeni prometni potrebi je predsedstvo zaprosilo generalno ravnateljstvo c. kr. priv. juž. železnice, da uvede čimprej na progi Zidani most - Zagreb v vsaki smeri po en nov osebni vlak. Itinerer novih vlakov naj bi se določil tako, da bi vozil v smeri Zidani most-Zagreb novi osebni vlak tako, da bi odhajal iz Zidanega mosta ob približno 11. 10 min. ponoči. V smeri Zagreb-Zidani most naj bi odhajal novi vlak iz Zagreba ob približno 8 uri 15 min. zvečer in prihajal na Zidani most ob približno 10 uri 30 min. ponoči. S predlagano pomnožitvijo osebnih vlakov bi se vzne prilike na tej progi potrebam primerno izboljšale, za nočni promet bi bile dobre zveze za potnike proti severu in jugu.

Pri ravnateljstvu c. kr. državnih železnic v Trstu je predsedstvo predlagalo izpremembe voznega reda na progah Ljubljana-Jesenice-Trbiž ter Ljubljana-Kamnik. 1. Čakalni čas pri osebnih vlakih, ki vozijo iz Ljubljane na Trbiž, naj se na postaji Jesenice kolikor le moč skrajša; 2. v voznem redu za letno sezono naj se določi, da bo vozil osebni vlak št. 1722, ki je odhajal ob 5. uri 47 min. zjutraj iz Ljubljane, v bodoče že meseca maja, saj pa meseca junija vsak dan, dočim je vozil doslej vsak dan stoprav od 1. julija dalje. 3. Itinerer večernega vlaka št. 1720, ki odhaja iz Ljubljane ob 10. uri 10 minut zvečer, naj bi se preuredil v toliko, da bi vozil do Trbiža. 4. Na progi Ljubljana-Kamnik naj se za bodoče tudi za zimsko sezono obdržita v prometu vlaka št. 2159 in 2160, ki vozita v letni sezoni iz Ljubljane in iz Kamnika ob nedeljah in praznikih ob 11. uri, odnosno ob 9. uri 20 minut zvečer.

Poročilo predsedstva je bilo sprejeto, ravno tako poročilo tajnika g. dr. Murnika.

Pomnožitev delokroga trgovske in obrtniške zbornice in naraščanje dela so imela za posledico, da se je trgovska in obrtniška zbornica začela baviti z vprašanjem nakupa lastne hiše. Ker je bila ponudena trgovski in obrtniški zbornici hiša št. 3, oziroma 6 v Beethovnovi ulici za 120.000 K, so sklenili združeni odseki predlagati trgovski in obrtniški zbornici:

1. Poslopje v Beethovnovi ulici št. 3, oziroma 6, je zbornici kupiti in se predsedstvo pooblašča, da sklene tozadevno kupno pogodbo, pri čemer naj skuša doseči kolikor mogoče nizko kupno ceno.

2. da se preskrbi glavnicca za kupnino, za stranske stroške in adaptacijo se vzame

a) iz zaklada za višjo trgovsko šolo 80.000 K kot posojilo proti 4 1/2 % polletnim obrestim, ter se mora to posojilo amortizirati v 35 letih.

b) za ostanek je najeti v 50 letih poplačljivo, če mogoče 3 3/4 % hipotekno posojilo ter se kupljeno poslopje za to posojilo zastavi kot hipoteka. Predsedstvo se pooblašča, da najame tako posojilo.

3. Predsedstvu se naroča, da se obrne do mestne občine v svrhu izposlovanja odkodnine za oprostitvev od dolžnosti, da zbornici brezplačno oskrbi prostore.

4. Predsedstvu se naroča, da stavi predlog glede adaptacije kupljene poslopja.

5. Predsedstvu se naroča, da izposluje sklepom, navedenim pod 1. in 2. odobritev c. kr. trgovskega ministrstva.

Predlogi združenih odsekov so bili od zbornice sprejeti.

O zborničnem proračunu za leto 1912 je poročal zbornični svetnik g. Rhormann.

Proračun izkazuje potreščine 75.131 K, pokritja pa 700 K, ker ne bo letos nobenega blagajniškega ostanaka. Vzrok temu je, da se za leto 1911 ni razpisala 7 % zbornična doklada, temveč le 6 %, ker je trgovsko ministrstvo proti zborničnemu mnenju smatralo, da bodo doklade vrgle izdatno višji zmesek, nego se je pozneje izkazalo. Vsled manjšega donosa doklade v l. 1911 trčba za l. 1912 8 % doklade. Računa pa se pri tem samo s polovico po ministrstvu predpisane 25 % ne blagajnične rezerve. Polovica, to je 9365 K bo po mnenju odsekov zastavljala. V proračunu so med drugim naslednje postavke: prispevek c. kr. državnih obrtnih šol 500 K, za dvorazredno slovensko trgovsko šolo 1000 K, za gromljalno trgovsko šolo 300 K, za ohrta nadaljevalne šole 4400 K, za strokovne tečaje 1200 K, zavodu, za pospeševanje obrti na Kranjskem 1000 K, za kmetijsko-kemično preizkuševališče 500 K, razni prispevki za trgovske in obrtne pospeševalne namene 2000 K, za ustanove za učence na c. kr. državnih obrtnih šol 1800 K za ustanovo učencem in učenkam na

strokovnih šolah izven Kranjske 500 K, za ustanove za enega eksportnega akademika 400 K, za razne podpore v učne namene 500 K, zakladu za razstavo na Kranjskem 2000 kron, za ustanove onemoglih bivšim trgovcem in obrtnikom in vdovam po obrtnikih in trgovcih 1250 kron.

Poročilo je bilo sprejeto, nakar je postavil predsednik na dnevni red dva nujna predloga.

Nujni predlog zborničnega svetnika g. Mejača, ki ga je ta tako glede nujnosti, kakor tudi meritorno utemeljil, se glasi:

Castita zbornica blagovoli skleniti:

1. Naprositi je finančno ravnateljstvo v Ljubljani ter finančno ministrstvo, da se izpremečne uradne ure pri c. kr. davčni administraciji v Ljubljani tako, da bodo trajale nepretrgoma od 8.—2. popoldne in sicer najkasneje s 1. januarjem 1912.

2. Obrniti se do finančnega ravnateljstva, da blagovoli odrediti

a) da dobe posamezni referenti za direktne davke, zlasti za osebno dohodnino in občno pridobnino svoje sobe in zlasti naj ne bo v njih pisarniško oseboje.

b) da se določi za stranke posebna soba kot čakalnica.

c) da se napravi na hodniku orientacijski načrt, iz katerega bi bila razvidna lega posameznih sob in imena poslujočih uradnikov.

d) da se napravi vložna škrinica pred vhom v pisarno, kamor bodo stranke vlagale navedne izjave, napovedi, hišne in stanovalske izkaze, naznanila o izpraznjenju ali oddaji stanovanj itd.

Nujni predlog zborničnega svetnika g. Hafnerja in drugov, glede kontrole vinskih trgovcev iz Istre se prepusti po kratkem utemeljevanju zborničnega svetnika g. Ložarja predsedstvu, da ukrene potrebno.

Deželna zveza kranjskih obrtnih združenj je prosila za redno in izredno podporo. Zbornica je sklenila po nasvetu predsedstva glede na momentane večje izdatke nakloniti »Zvezi kranjskih obrtnih združenj« enkratno izredno podporo 100 K.

Kuratorij za pospeševanje obrti na Kranjskem je prošil za izredno podporo. Zbornica je sklenila kuratoriju po nasvetu združenih odsekov nakloniti izredno podporo 200 K.

Pri nato sledečih volitvah zborničnih zastopnikov v šolskih odborih obrtnih nadaljevalnih šol so bili izvoljeni za Spodnjo Šiško Ivan Zorman, za Kamnik Janko Grašek, za Mengeš Felician Stare, za St. Vid Simon Jovan, za Ribnico Pieck, za Novo mesto Adolf Pavzer, za Metliko Fran Prus, za Pestožno Adolf Jurca.

V nato sledeči tajni seji je sklenila zbornica podeliti ustanove: a) po 50 K naslednjim prošilec:

Gestrin Ferdinand, bivši krojač, Pilko Franc, bivši ključavničar, Marzollini Mihael, bivši kavarnar, Kosem Ignacij, bivši čevljar, Malič Matija, bivši čevljar, Kasch Franc, bivši trgovec, Stadler Josip, bivši klepar, Trtnik Jakob, bivši krojač, Poženu Josip, bivši trgovec, vsi v Ljubljani, Svete Jernej, bivši čevljar, oštr, čolnar v Bevkah, Košir Alojzij, bivši podobar, Ljubno; Jazbec Miha, bivši krojač v Novem mestu.

b) po 20 K:

Sever Primož, bivši mizar na Viču, Reissner Franc, bivši krojač, Klebel Alojzij, bivši krojač, Puh Ludvik, bivši mizar, Hübscher Ivan, bivši krojač, vsi v Ljubljani; Kovačič Franc, bivši mizar v Kašlju, Novak Jožef, bivši knjigovez, Urbančič Iv., bivši kovač, Kolesa Anton, bivši mizar, Špan Marko, bivši čevljar, Koprive Jernej, bivši čevljar, Jazbar Jakob, bivši pek, Košak Anton, bivši čevljar, vsi v Ljubljani; Gregel Matija, bivši ključavničar v Metliki; Riedl Ivan, bivši slavnika v Domžalah; Pečnik Josip, bivši kovač v Kranju; Klobučar Viktor, bivši čevljar v Trzinu; Rozman Ivan, bivši mesar v Kranju; Švigelj Janez, bivši urar v Mokronogu; Bučar Franc, bivši čevljar v Novem mestu.

c) po 40 K:

Saller Barbara, vdova fotografa, Garlich Alojzija, vdova tapetnika, Koller Barbara, vdova pleskarja, Koschier Elizabeta, vdova čevljarja, Rumpel Adela, vdova izdelovalca klavirjev, vse v Ljubljani.

d) po 20 K:

Majce Marija, vdova čevljarja, Peterca Matilda, vdova čevljarja, Krimer Marija, vdova mizarja, Klein Marija, vdova tapetnika, Šubie Marija, vdova ževljarja, vse v Ljubljani.

Za eksportno akademijo po 200 kron:

Marko Težak in Josip Sodnik.

Naprednjaki, prispevajte za Narodni sklad!

Dnevne vesti.

+ Napadi na »Družbo sv. Cirila in Metoda.« Družba je postala »milijonarka« in to ne da spati nekemu mlademu možu, ki lajorje pomiva, kadar so operacije pri usmiljenih bratih v Novem mestu. Omenjenemu »strokovnjaku« se »milijoni« prepočasno razdajajo, »ker se mu noče gibanja, življenja, vzorov in bojev.« Vsedel se je sedaj na suho vejico »Naših zapiskov« in tam kriči kakor vrabec, ki do prosa priti ne more. A dr. Mirko Črnič ne bo prišel do prosa, in naj še tako kriči. Enkrat so že imeli mladini njegove vrste pristop do milijonov, a kdor je prameten, takim mladinom tega pristopa nikdar več odpiral ne bode. In kdor hoče Ciril in Metodovi družbi dobro, bode z nami vsikliknil: Bog je varuj pred »Našimi zapiski« in pred takimi čenčami, kot je dr. Mirko Črnič. Sicer pa vemo pri čem smo z gosp. Mirkom; možu prihaja na um karijera Drgančeva in Rohidova, zategadelj bi se rad znebil zadnje črke svojega neznanca, ga imenka. Postal bi rad in bo postal kmalu popolnoma črn, zato ter odpira na seženj široko svoja usta ter zlija gnojnico na prezasluznega predsednika naše šolske družbe, svetnika Senekoviča, ki se poštvalno trudi za interese družbe. Dr. Mirko Črnič meče s penzionisti, paraziti in ubožnostjo na duhu okrog sebe, ter meni, da je Ciril - Metodovi družbi, ki je nades velik in obširen urad, načelovati nekaj malokostnega, nekaj brezpomembnega. Ta poštnjak meni, da je naš prezasluzni načelnik primerjati asistentu, ki k operaciji prinese skledico vode, za vse drugo se pa ne briga. Dični Mirko bo torej brez dvojbe dosegel, ker se tako strašno repenči nad našo družbo, da bo z dopadanjem obviselo nad njim očetovsko oko dr. Zajca. Bog mu prinesi prav kmalu to dopadjenje! V drugem naj si pa mož zapomni, da tisto bahanje z mladostjo in tisto šopirjenje, da še ni tako dolgo, kar zadaj preklanih hlačič nič več ne nosi, dandanes nikomur več ne imponuje! Sicer pa dobro vemo, da »Naši zapiski« in dr. Mirko Črnič še nikdar nista dala beliča za Ciril-Metodovo družbo, zato je slovenski javnosti preklano malo na tem, kako ta klavirni parček sodi o naši družbi. In tudi gosp. Svetniku Senekoviču bi svetovali, da naj to bevskanje Črničevu preze. So reči na svetu, ki so same ob sebi smešne, ki pa nikomur ne škodujejo! Med take reči spada tudi bevskanje dr. Mirka Črniča po »Naših zapiskih«. Naj bevska! Njega veselijo — družbe pa nič ne stane! Zbogom!

+ »Nova Susteršičeva komedija« Dubrovnika »Črna Hrvatska« prihaja pod tem naslovom uvodnik te-le vsebine: »Komu ni znano, za čim teži vodja klerikalnih Slovencev dr. Susteršič? Ta človek, ki je pred nekaj leti glasoval za obnovo avstro-ogrske nagodbe, je znal s svojo prefriganostjo pridobiti nekaj naših dobric, ter jim dal razumeti, da je on borilec za hrvatsko državno pravo. Kar nankrat je odkril svojo ljubezen do Hrvatov ter se jel postavljati kakor propagator trilateralizma. Smešno ali tudi žalostno. V resnici pa ima ta mož samo eno misel: neprestano vzdihuje po ministrskem stolčku. Udobni ministrski portfelj, to je movens njegovega parlamentarnega delovanja. Da to doseže, bo danes nastopal proti temu, na kar je še včeraj prisegel. Ako pa se izkaže potreba, se bo jutri zopet zaklinjal na to. On pa nastopa vselej tako, kakor misli, da bo bolje uspeval s svojimi osebnimi ambicijami. Ko je bivši ministrski predsednik baron Gautsch napovedal spremembo režima rekoč, da se brez Čehov ne more vladati in da je treba Čehom dati prostor tudi v ministrskem svetu, se je takoj oglašil dr. Susteršič ter sporočil vladi, da ne more vladati niti brez južnih Slovanov. Sporočil je, dajte tudi meni ministrski stolček, pa boste imeli tudi nas južne Slovane v delovni večini parlamenta. Za slučaj, da mu vlada ne izpolni te njegove želje, je zagrozil z obstrukcijo. Nes pametno bi bilo govoriti, da bi on stavljal stvarne in realne zahteve za ta svoj ofert. Sedaj nam z Dunaja javljajo o novi Susteršičevi komediji. Njegovi so ljudje v proračunskem odseku glasovali za proračunski provizorij, a sedaj pa vodijo v plenum poslanske zbornice obstrukcijo proti proračunskemu provizoriju! Pa naj to ne bo komedija! A zakaj vse to? Ker hoče Susteršič za vsako ceno postati jugoslovanski minister, on, ki je svoječasno govoril, da je načeloma proti ustanovitvi ministrov - rajakov. Da, tega mišljenja je bil takrat, ko je bilo fakcijsko aktualno vprašanje jugoslovanskega ministra. Toda takrat bi bil postal jugoslovanski minister dr. Irčević. To pa ni bilo po volji dr. Susteršiču. Sedaj pa, ko misli, da bi v slučaju ustanovitve stola jugoslovanskega ministra ta čast lahko pri-

padla njemu, je takoj spremenil svoje principijalno stališče in se bori z rokami in nogami, samo da bi dosegel to dostojanstvo...«

+ Elsnar v svojem elementu. Skoro ne preteče dan, da bi predsednik Elsnar ne ukrenil kaj novega proti pravicam slovenskega jezika na sodišču. Zopet se nam poroča slučaj, ki je sam na sebi malenkosten, a vendar značilen, ker dokazuje, da se je Elsnarja polotila že prava manija iztebati pri sodišču vse, kar le količkaj opominja na to, da ima tudi slovenski jezik gotove pravice pri sodišču. Za reševanje izvršilnih predlogov na izvršbo z rubežem, hrambo in prodajo premičnin sta bili na izvršilnem oddelku tukajšnjega okrajnega sodišča v rabi dve štampilji — slovenska in nemška. Za slovenske predloge se je rabila slovenska, za nemške pa nemška štampilja. Sedaj se je Elsnar na enkrat domislil, da spravlja ta slovenska štampilja v nevarnost nemški notranji uradni jezik ter zaukazal njeno odstranitev. Na Elsnarjevo povelje je sedaj začasni predstojnik okrajnega sodišča svetnik Sturm zaplenil slovensko štampiljo. Sedaj bo Elsnar zopet mirno spal, dokler ne iztakne kakšne nove nevarnosti za nemški uradni jezik v obliki še kakšne neznatnejše stvari, kakor je štampilja. Kmalu se bo Elsnar jel boriti z mlino na veter kakor veliki vitez Don Quixote blaženega spomina. Od resnega je pač samo en korak do smešnega in neumnega, domine Elsnar!

+ 73 dni v ječi. Službena malomarnost deželnosodnega predsednika Elsnarja je kriva, da je bebasti Primož Jeriša sedel po ustavljeni preiskavi še 73 dni v ječi. Znano je bilo že davno, da je Elsnar slab jurist, tako slab jurist, da se je njegov somišljenik, sedanjí dvorni svetnik pri najvišjem sodišču, Wagner, dostikrat javno norec delal iz rešodb, ki jih je spisal Elsnar. Slučaj Primoža Jeriša je sedaj dokazal, da Elsnar tudi jako slab administrator. Navadno velja pregovor, da nova metla dobro pometa. Elsnar pa pometa dobro samo z jezikovnimi pravicami slovenskega prebivalstva, dočim kaže usoda Primoža Jeriša, da spravlja Elsnar druge svoje dolžne malomarno. Zdaj je pač brez spomina, da je Elsnar absolutno nesposoben za deželnosodnega predsednika. Za to mesto še ne zadostuje samo krepka volja potlačiti jezikovne pravice slovenskega naroda; kdor zavzema to mesto, mora s svojo osebo dati jamstvo, da bo svojo službo vestno opravljal. Kako opravlja Elsnar svojo službo, kaže slučaj Primoža Jeriša. Kdor se spričo tega slučaja spomni, kako so graški listi, inspirirani od višjega sodišča, svoj čas hvallili Elsnarja kot jurista in administratorja, se mora pač bridko nasmešiti in obiti ga morajo misli in čuti, ki se jih ne sme zapisati. Elsnarju se seveda ne bo nič zgodilo. Naj je bil tudi Primož Jeriša 73 dni po krivici in vsled Elsnarjeve službene malomarnosti zaprt, zaradi tega se Elsnarju ne bo skrivil noben las. Še v disciplinarno preiskavo ga ne bode vželi. Ne le, ker ga ščiti Pitreich in Hohenburger, marveč ker ga ščiti in drže slovenski klerikalei in slovenski socialni demokrati. Slučaj Primoža Jeriša je vendar velikanski škandal, a »Slovenec« in »Zarja« molčita o njem tako, kakor bi bila v Elsnarjevi službi. Ubog bebast človek s kmetov, ki je bil 73 dni krivično zaprt, pač ni vreden, da bi se potegnila zanj lista, ki imata sicer polna usta najlepših besed o svoji ljubezni za ljudstvo.

+ Pri Ljubljanskem sodišču nimajo stalnega tolmača češkega jezika. V Gradcu imajo dva in celo v Celovcu enega, v Ljubljani pa, kjer bi se ga mnogo bolj potrebovalo, pa ni nobenega. Seveda stalnega zapri-seženega tolmača je treba plačati, sodna uprava pa je tudi v denarnih ozirih napram Slovincem izvanredno skopa. Kot tolmači češkega jezika so do sedaj navadno fungirali pravni praktikanti, ki so prišli iz češkega vseučilišča. Dotične gospode pozivljamo, da naj ne delajo v tem oziru več tlake sodni upravi. Tolmača češčine pri nas potrebujemo, zato pa naj ga sodišče nastavi in plača. In v to lahko posredno prisiliijo sodišče dotični gospodje, če ne bodo hoteli še nadalje delati Elsnarju nepotrebnih uslug.

+ Izredno odklikovanje. Društvo »Russkoje zerno« poslalo je ravnatelju Ivanu Hribarju jako dragoce-no masivno srebrno vazo starorusskega dela. Tej pošiljati pridejalo je društvo dopis, ki v dobesednem prevodu slove tako-le: »Blagorodni gospod Ivan Francovič! Odbor društva »Russkoje zerno«, cenec Vašo neutrudljivo in nesebično skrb za ruske kmetijske mladiče, ki jih je društvo pošiljalo na Slovensko, obrnil se je do vlade, naj bi oficijelno priznala Vaše zasluge. Da si sta gospoda ministra zemljedelstva in zunanjih del jako sočuvstveno sprejela ta predlog, vendar ni se mogel izvr-

šiti vedel tega, ker cesarska avstro-ogrska vlada ni privolila, da bi se Vas odklikovalo s ruskim redom. Skrajno osakoljeni vedel takega stanja stvari, prosijo Vas člani društva »Russkoje zerno« biti prepričani o njihovem sočuvstvu in hvaležnosti.« — Vidi se iz tega pisma, da je naši domovini pretela velika nevarnost in da se je le previdnost in čuječnosti naše diplomacije zahvaliti, da je bila srečno odvrnjena.

+ Kurja polt menda oblije klerikalee, kadar slišijo ime Hribar. To sklepamo iz poročila, katero je priobčeval »Slovenec« izpod peresa poslanca Frana Povšeta o sejah zadnjega zasedanja državnega železniškega sveta. Poročilo Povšetovo je povsem objektivno; značilno pa je, da mu je uredništvo povsod črtalo ime Hribarjevo ter postavilo besede »zastopnik kranjske trgovske zbornice«, dasi je sicer priobčevalo ime članov državnega železniškega sveta, ki so stavili važnejše predloge in se udeleževali debate.

+ Svoje obrti ne morejo opustiti. »Slovenec« se je danes teden obregnil ob članek, ki ga je bivši župan Ivan Hribar priobčil v »Slovanu« o pokojnem ruskem ministru predstniku Petru Arkadijeviču Stolypinu in smo ga mi ponatili. To bi končne ne bilo nič čudnega; zanimivo pa je, da se je »Slovenec« tako hitro izdal, kje je iskati onih demuncijantov, o katerih govori članek. — A to mu še ni zadosti; on denuncira dalje in omenja nekih pogovorov, katere je imel bivši župan z grofom Bobrinskim. Naj bo »Slovenec« le potolažen; toliko mu zagotavljamo, da je bivši župan Hribar imel z grofom Bobrinskim takešne pogovore, da bi pri njih ves čas lahko navzoč sam baron Schwarz.

+ Skrutinij po novem občinskem volilnem redu je strašno zamudno delo, če se hoče ravnati strogo po to-zadevnih zakonitih določilih. Če ima le nekaj sto volitev, treba štetje glasov lahko nekaj dni, posebno v občinah, kjer se več strank poteza za mandate v občinski odbor. Posledica počasnemu štjetju glasov je, da izid volitev zelo pozno znan. Pomenja pa to tudi veliko časovno izgubo za član-e vol. komisije, ki morajo navadno opravljati ta posel zastoj. Če res nameravajo klerikalei v prihodnjem zasedanju deželnega zbora izdati novo k novemu občini volilnemu redu, naj ne pozabijo moderno urediti štetje glasov. Najbolje bi pač bilo, da se uvede tudi na deželi proporcionalni volilni sistem, pa bo tudi počasnemu štjetju glasov odpomagalo. V Ljubljani je bil pri tisočih volitev znan izid volitev v nekaj urah. In če je proporcionalni volilni sistem vreden za Ljubljano, naj se ga da tudi deželi. To bi bilo edino pravično.

+ Kulturen škandal je imenovali postopanje c. kr. deželnega šolskega sveta v Ljubljani proti sokolskim društvom. Najprvo je ta najvišja deželna šolska instanca, ki pa vsled svojega pristranskega klerikalnega postopanja že davno več ne more imenovati oblast, prepovedala pouk šolski mladini v sokolskih telovadnicah. Že to je bilo proti vsem načelom moderne šolske pedagogike in je ta ukaz deželnega šolskega sveta med vsemi pravimi šolskimi vzbudil le za-čudenje in obsojajočo kritiko. Na Dunaju sklicuje ministristvo ankete, ki naj razpravljajo, kako povzdigniti gojenje telesnih vaj mladine, v Ljubljani pa prepoveduje deželni šolski svet na klerikalno zahtevo sokolskim društvom pouk šolske mladine v telovadbi. Drugod prejemajo sokolski vladitelji nagrade za telovadni pouk šoloobvezne mladine, na Kranjskem pa se telovadbo mladine onemogočujo, dasi ni v kranjskih šolah prav nič poskrbljeno za vspešno gojenje telovadbe. Toda vse to še ni zadostovalo reakcionarnemu kranjskemu dežel-nemu šolskemu svetu. Otežkočati hoče tudi šoloodrasi mladini gojenje telovadbe. Izdal je prepoved, da v šolskih telovadnicah ne smejo telovaditi sokolska društva. Tako odred-ba je mogoča pač le na Kranjskem. Kaj več govoriti o tej najnovejši abderitski odredbi, pač ni vredno, ob-soja se dovolj sama. Ako smo prav-pomeni, bodo po novi odredbi prizadeta le sokolska društva v Ljubljani, Postojni, Vrhniki in Idriji. Upamo, da i teh sokolskih društev ne bo fa-mozna vladna odredba za dolgo časa odtegnila glavnemu sokolskemu delu — gojenju sistematične telovadbe. Slovenska javnost pa naj po možno-sti podpira sokolska društva, pred katerimi imajo klerikalei in z njimi vlada tolik strah. S Čukarijo niso ničesar opravili proti sokolskim društvom, tolikanj manj bodo s pomočjo c. kr. vlade! To si naj zapomnijo klerikalne švedre, ki so povzročile nad vse modro odredbo kranjskega šolskega sveta.

+ Klerikalno volilno sločinstvo. Kakor smo že poročali, so bile dne 4. decembra občinske volitve v Prečni. Ker je čutil župan Vintar, tast šent-peterskega Jožina Bojanca, da se mu županjski stolec majo in da je smaga-

la stranka neodvisnih kmetov, ni hotel začeti s skrutinjem takoj, ker je upal na ta način podaljšati življenje svojemu županovanju. Cel volilni akt so zavezali, zavili in zapečatili ter ga spravili v neko sobo stare šole. Za skrutinij so določili dan 14. decembra. V noč pred 14. decembrom pa se je nekdo vthotopil v staro šolo, raztrgal zavoj volilnega akta ter glasovnice in zapisnike potrgal, uničil in odnesel tako, da se drugi dan skrutinij ni mogel vršiti. Brez dvoma je naredil to kak klerikalec, hoteč doseči s tem nove volitve, pri katerih bi prišli volit tudi tisti klerikalni volilci, ki dne 4. decembra iz sovraštva do župana Vintarja niso prišli. Vintarja namreč nihče ne mara, tudi klerikalei ne. Odgovoren za zločin je župan Vintar, ker volilnega akta ni dovolj varno shranil. Zločinec je seveda Vintarju ustregel, ker upa Vintar z novimi volitvami doseči boljše uspehe. Toda nove volitve se ne smejo vršiti. Obnoviti je treba le ves volilni akt, napraviti le nekaj duplikat. Zato bi smeli voliti zdaj samo tisti, ki so volili že dne 4. decembra, tisti, ki so takrat izostali, zdaj nikakor ne smejo voliti. Kdo zadnjič ni volil, to naj doženejo orožniki, pa magari če naprašujejo od hiše do hiše. Vsak, kdor je volil dne 4. decembra, bi zdaj ne smel voliti drugače, kakor 4. decembra, kar se bo dalo pa seveda težje kontrolirati. Na noben način pa zdaj ne smejo voliti tisti, ki dne 4. decembra niso volili. Če so volilni imeniki tudi uničeni, se glasom § 17e ne sme zdaj vzeti v imenik nihče, ki ni bil že prej v njem. Po našem mnenju se torej ne sme razpisati čisto novih volitev, temveč naj se po analogiji, kako se obnavljajo akti drugih uradov, če se izgubijo, le ves volilni akt obnovi, oziroma dožene, kako je izpadla prva volitev. Oblasti naj pa župana Vintarja strogo vprašajo, če ne ve morda on kaj natančnejšega o storjenem zločinu.

+ Nezmišeln napad na napredna politična društva v Ljubljani. Pri »Jutru« imajo človeka, ki zapiše kako stvar, ko bi bilo veliko pametnejše, če bi molčal. Taka je v napredni-mi političnimi društvu, ki jih tisti mladenič pošilja spat in jim odreka vsako pravico do obstanka (!), ker so letos nekatera izmed njih priredila Miklavžev večer, kjer so se obdarili otroci na društvene stroške in stroške drugih otroških prijateljev. Ker tisti »Jutrovec« ne ve, zakaj prire-jajo ravno politična društva take večere, mu je treba seveda povedati. Prireajo jih, da napravijo otrokom veselje ter da si pridobivajo simpatij med občinstvom. Društva imajo s temi večeri po 50 do 100 kron izdatkov, ki jim jih nihče ne povrne, a tudi ne reflektirajo na to, ker ni njih namen delati dobiček s takimi prireditvami. Ali naj mar opustimo take večere, ki so ljudem priljubljene in kjer se prav nič ne žali svobodomiseln čut, kot sodi gospod ob »Jutra«, da jih bodo prirejali klerikalei in nam ljudi napeljali na svojo stran? Klerikalei sicer ne bodo obdarovali otrok, ker klerikalee ne da od sebe nič, samo jemal bi, a vplili bodo, češ, glejte, mi gremo med ljudi, smo ljudska stranka, liberalci so pa previsoki in prefrakarski, da bi stopili med otroke revežev. Zato sodimo, naj se vsak napad, predno se izvrši na kako narodno društvo, preje nekoliko premisli, ne pa slepo udarjati in hvalliti »Slovenca«, ki je istotako napadel napredna politična društva ljubljanska. »Slovenec« je vedel, zakaj jih je napadel, gosp. »Jutrovec« pa ne!

+ Gospod dr. Janez Mencinger, odvetnik v Krškem, praznuje te dni štiridesetletnico, odkar je odvetnik. Med člani odvetniške zbornice kranjske je visoko spoštovan starosta. Svojo pisarno je otvoril pred 40. leti v Kranju, odkoder se je l. 1882. prese-lil v Krško. Odvetniški odbor mu je k redkemu stanovskemu jubileju čestital s posebnim pismom. Častite-mu jubilarju, ki si je s svojimi klasičnimi spisi pridobil neverljivo slavo tudi na slovstvenem polju, kliče-mo tudi s tega mesta: Na mnoga leta!

+ Predavanje na Barju. Gospo-darsko napredno društvo za šentja-kobski okraj priredi v nedeljo 17. t. m. ob 2. popoldne predavanje v šoli na Barju. Predaval bo g. tržni nad-zornik in živinozdravnik, dež. posla-nec Ribnikar o mlekarstvu, živinoreji in prvi pomoči pri živini. Ker je predavanje poučno in zanimi-vo zlasti za Barjane, vabimo jih na to predavanje vse, kakor tudi posest-nike iz Rudnika ter z Dolenjske ce-ste.

+ Fran Papler. V deželni bol-nici je umrl g. Fran Papler, vpok-nadučitelj, ki je nazadnje služboval in živel v Borovnici. Dosegel je starost blizu 70 let. Malokdo si zna pridobiti toliko simpatij, kolikor jih je imel pokojnik v vsakem kraju, kjer je služil, in v vsaki družbi, kamor je zašel. Bil je učitelj v Kranjski gori, v Polhovem Gradcu in od l. 1876. do vpokojenja l. 1903 v Borovnici. Povod si je pridobil izvrsten sloves in

polno prijateljev. Bil je pa tudi mož prijaznega, ljudomilega značaja, do-brega srca in dobre volje. S svojim pevskim glasom, s svojim humorjem je dobro došel vsaki družbi in jo za-pustil nepozabljem. Rajnik je preži-vel dobo, ko kranjski učitelj še ni smel nositi »brke«, dobo, ko je trpel pod nemškutarskim pritiskom, dobo, ko je postal bolj svoboden. V vseh teh dobah je bil neupogljiv mož na-rodne in napredne misli. Za podrobno narodno delo je žrtvoval skoraj vse, kar mu je preostajalo. Tovariši so ga volili v razne svoje zastope in društva. Zadnja leta ga je napadla mučna duševna bolezen, katere ga je sedaj rešila smrt. Po-greb bo jutri v nedeljo ob 3. popold-ne v Borovnici, kamor ga prepelje-jo. Blag mu ostani spomin!

— Nemške nune berajo po me-stu in nadlegujejo ljudi »für die katholischen deutschen Kinder in Wien«. Slovinci imamo dovolj vzro-ka skrbeti za svoje slovenske otroke, da se ne potujčijo. Zato bi bil narav-nost smrtne greh, ako bi Slovenec dal le en vinar vsiljivim dunajskim be-račicam. Dunajsko mesto izkazuje vsako leto več stomilijonov dohod-kov, naj potem le samo skrbi za svoje »katoške nemške otroke«. Kdor ho-če izmed Slovencev kaj darovati za vzgojo potrebne otroke, naj svoj pri-sepevek pošlje družbi sv. Cirila in Me-toda, ki bolj potrebuje podpore, ka-kor pa bogato dunajsko mesto. Slo-venci, skrbimo za slovenske otroke, skrb za nemške katoške otroke pa mirne duše prepustajmo Nemcem in Dunajčanom samim.

— Umrla je dne 14. t. m. gospo-dična Marija V e h o v e c, trgovka na Kongresnem trgu v Ljubljani. Ranj-ka je bolehal več mesecev in dasi-ravno je bila na Dunaju pri strokov-njaku prve vrste operirana, vendar je morala umreti. Pred več leti se je bila etablirala in si trgovino lepo upeljala, a jo je sedaj, ko bi imela tr-govina vsovetjeti, smrt dohitela. Bodi ji lahka zemlja!

— Edini kavni pridaček, ki na-pravi res dobro kavo, je Kolinska kavna primes, kajti njena kakovost je najboljša. Napravljena je namreč iz najzibranjših surovin po načinu, ki je že davno po dolgoletnih izkuš-njah strokovnjakov preizkušen in pripoznan kot najboljši. Za slovenske gospodinje je poleg tega važno tudi dejstvo, da je Kolinska kavna primes pristno domače blago, edino te vrste.

Z Viča. Tu se je sestavil pod predsedstvom gosp. župana Franca Oblaka pomožen odbor, ki se je nadel nalogo revne viške otroke preskrbeti z obleko in obutvijo. V ta namen se priredi zbirka darov (bodisi v denarju, bodisi v blagu) od hiše do hiše. Že je nastopilo zimsko vreme in še vidi-mo 6-, 7-letne otroke boste hoditi v šo-lo, zopet drugi zmruzujejo v revnih, razdrpanih oblekah. Koga naj ne gane taka beda? Pričakujemo od pre-možnejših, da nas ne bo nikdo pustil oditi priznah rok. — Za odbor: Frane Oblak, župan; Pekle Gašpar, prav-nik.

Umrla je 10. t. m. gospa Terezija Thurnher v Klanem, soproga bivšega tovarnarja Ferdinanda Thurnherja v Ribnici. Menda tudi žrtev klerikalizma. Blag ji spomin!

+ Josip Šmid. Kakor smo že po-ročali je umrl v Škofji Loki pivovar-nar in posestnik gospod Josip Šmid, star šele 32 let. Huda pljučnica, na kateri je že parkrat bolehal, ga je spravila v rani grob. Kako je bil po-kojnik priljubljen v vseh slojih, je pokazal v tork njegov veličasten po-greb. Udeležile so se ga vse loške korporacije, telovadno društvo Sokol in Narodna Citalnica z zastavo. Raz-ven tega gasilno društvo z godbo in pevci pod vodstvom gospoda Sadar-ja, ki so zapeli dve ginljivi žalostin-ki. Istotako so ga spremili k večne-mu počitku do malega iz celega okra-ja vsi njegovi tovariši lovei, med katerimi je bil posebno priljubljen družabnik in tovariš. Tudi iz Poljan-ske in Selške doline je bila udeležba naravnost ogromna. Ker je bil pokoj-nik vedno odkrit značaj in navdušen ter zaveden naprednjak, pomenja njegova smrt v naših vrstah nenado-mestljivo izgubo. Vsak, kdor je po-kojnika poznal, ga je zavoljo njegove značajnosti in močatosti moral lju-biti in spoštovati. Njegov zdrav in pristen humor ga je naredil priljub-ljenega v vsaki družbi. Požrtvovalno je sodeloval gmotno in duševno pri vseh narodnih društvih, zlasti pri Sokolu, kjer se je čutil ponosnega, da je vžival čast praporščaka. Ko so položili zemeljske ostanke pokojnika v grob, je ostalo malokatero oko su-ho; saj je vedel vsakdo, kaj smo zgubili s Pepetom. Vsi njegovi prijatelji — in teh je veliko — ga ohranimo v večnem spominu. Bodi značajnega moža in navdušenemu naprednjaku domača zemlja lahka!

Tat v cerkvi. V četrtek, 14. t. m., je okrog polne vlomil tat v nabiral-no skrinjico v cerkvi v Šmarji in po-bral nekaj drobiža. Cerkovnik je tat-vino takoj opazil in ker je videl malo preje nekega potepuha pred oltarjem,

kletati v molitev zatopljenega, tedaj ga je šel takoj zasledovati in ga dobil na Cikavi v gostilni »Pri Tončku«, kjer si je mislil ravno privoščiti klobaso za kosilo. Poklicali so takoj orožnika, kateri je mladega potepuha oddal okrajni sodnji v Ljubljano. Uzmovč je cerkovnikov sin iz Podgorice pri Dobrem polju, 17letni Franc Tiselj. Fant seveda taji in iz njegovega zagovora se je spoznalo, da je pravi uzmovč in je gotovo v zvezi s kakšno tatinsko družbo, ker se vedno ponavljajo tatvine. Tako se govori, da je bilo dan preje tudi v cerkvi na Kopanju pokradeno iz nabiralnikov. Pred tednom je bil okraden gostilničar Kolovič na Cikavi. Vzeto mu je bilo več obleke in denarja v skupni vrednosti do sto kron. Odkar se vrši delo v Gruberjevem kanalu — se vsak dan klati polno potepuhov po deželi, kateri nadlegujejo ljudi.

Iz Dvora pri Žužemberku se nam piše: Kakor povsod drugod, bodo tudi pri nas obične volitve, ki bi se lahko prav mirno vršile, da ni žužemberškega kaplana Gnidovca. Ta gospod ne spada v našo občino, hoče si pa obdržati vaji v njej. On si drzne nastopati kar siloma, ne glede na to, da skrni s tem čast duhovstva. Uboge vdove volitve, to jih lovi in bega! V ponedeljek po maši je poklical neko vdovo k mežnarju ter jo prosil, da naj prekliče pooblastilo, katero je že dala svojemu sosedu, oziroma svojemu svaku. Žena se je branila z vsemi štirimi, naglašujoč: »Takihi mož, ki jih misli voliti vašo stranko, ne bom nikdar volila!« Ta dan ni opravičil nič. V sredo, dne 13. zvečer, pa se je vtihoval zopet v našo vas in vabil s pomočjo župana zopet vdove k sebi. Poklical je tudi prejšnjo imenovano vdovo, ki se je zopet na vso moč branila prekljati pooblastilo, rekoč: »Jaz ne volim drugače, kakor moji sosedje.« Ta večer pa se je poslužil g. kaplan zvijače, objubil je, da bo vdovi pomagala, da se njen v Ameriki bivaajoči sin vrne brez kazni domov. To je ženo za trenotek premotilo toliko, da ni več Gnidovcu ugovarjala. Prišedši domov pa je jokala in tarnala, da jo je kaplan prisilil, svoje pooblastilo prekljati. Poslala je svojo hčer k županu ter mu izjavila, da ne prekliče pooblastila. Kakor pomočna večja leta kaplan od hiše do hiše. Ljudje se kar smejejo in ga pomiljujejo. Drugih novic pri nas ni, kot da je bil naš klerikalni župan v soboto, dne 9. decembra pri sodišču v Žužemberku zaradi častikraje obsojen v globo 40 K ali na 7 dni zapora. Dne 21. decembra bodo obične volitve. Če bo prosta volitev, kar pa ni upati, bodo zmagali zavedni kmetje.

Oblačno je. Pred nedolгим časom so peli v Ljubnem ponoči na vasi domači fantje. Iz neke gostilne pridejo k tej gručati fantje iz Vrhnih sel, med katerimi je bil nekakšen volja Jože Vidmar, ki je takoj nahrulil domaće fante z besedami: »Oblačno je, vsi Ljubenci spat!« Ker pa vsak pes doma grize, se tudi ti fantje niso vdali in Martin Klobučar je ugovarjal Vidmarju ter ga nazadnje parkrat klofutil. Tedaj je zabodel Vidmar parkrat Klobučarja v hrbet in odbežal. Res je bilo oblačno, pri sodnji bo tudi grmelo in menda bo vzela toča nekaj dni zaslužka.

Tatovi posebne sorte. V noči 13. decembra so zlezli neznani tatovi čez streho v delavnico monterja Prežlja v Novem mestu in odnesli s seboj večje število vitrihov in dlet. Na vsak način so ti predrzni tatovi vlonile, ki so se hoteli preskrbeti s potrebnim orodjem za nadaljno izvrševanje svoje obrti, za vlome in tatvine. Sicer so vsi stražniki celo noč na delu, ali obsejstvo naj pazi nekoliko tudi samo, saj se znajo, da so se lani ob tem času dogajale tatvine ne samo pohištva, ampak predvsem tatvine perutnine v večjem obsegu.

Neznano kam izginil je pred kakimi petimi tedni iz Šmarce pri Kamniku Božidar Prodanovič, puštvil doma ženo in otroke. Ženi je rekel, da gre iskat dela. Staršem svoje žene pa je pravil, da mu je umrla mati in da mora k pogrebu. Z ženo sta živela v miru in zadovoljno; le to ji je časih očital, da mu je nezvesta. Predno je odšel od doma, je bil z ženo v cirkusu. V cirkusu je ženi dejal, da gre za trenotek ven, pa ga ni bilo več nazaj. Žena ga je šla iskat, našla ga pa ni več. — Božidar Prodanovič je velike postave, star 32 let, podolgovatega obraza in ima male brke. Pri sebi je imel srebrno uro in veržico. Obklečen je bil črno in je imel rjav klobuk. Seboj je imel tudi dve suknji in nekaj perila v vreči. Po poklicu je kovač in mašinist. — Kdor bi o njem morda kaj izvedel, naj naznani c. kr. okr. glavarstvu v Kamniku.

Elektrodiograf »Ideal«. Spored za soboto, 16., nedeljo 17. in ponedeljek, 18. decembra. Popoldanski spored: Tunis in Tunezija. (Zanimiv

naravni posnetek.) Toto ne dobi vina. (Jako komično.) Lov na bele čaplje. (Prekrasni naravni posnetek.) Njen mladostni prijatelj. (Ameriška drama.) Slavna rešitev. (Jako komično.) — Večerni spored ob 7., 8. in 9. uri: Pri večernih predstavah se predvaja razen dveh popoldanskih slik velika socialna drama »Strahovi«, ki nam v pretresljivih slikah kaže pogubni vpliv alkoholizma še celo na potomcih. Slika ima tudi velik vzgojevalen pomen. Dolgost filma 700 m. — Zanimanje vzbujajoče od začetka do konca. — V torek krasna zgodovinska, lepo kolorirana slika »Ohlajanje Calaisa«.

Zdravstveno stanje mestne občine Ljubljane od 3. do 9. decembra. V tem času je bilo 21 novorojencev in 1 mrtvorojenec, umrlih jih je pa 22 in sicer 2 za otročico, 1 za ošpicami, 5 za jetiko, 2 vsled mrtvouda, 2 vsled nezgode, 10 za različnimi boleznimi. Med umrlimi je 8 tujcev. Za infekcijskimi boleznimi so oboleli in sicer za otročico 1, za noricami 1, za ošpicami 1, za tifuzom 7, za grizo 1, za mumpsom 1.

V Polju je policija zaradi vagabundaze aretirala mesarskega pomočnika Ignacija Maierhoferja, roj. 1893. na Dunaju ter pristojnega v Giesshübel. Fant se izgovarja, da je bil v službi pri nekem ljubljanskem mojstru, kateri mu pri odhodu ni hotel izročiti delavske knjižice. Da je tukaj delal, je res, a knjižice mu gospodar ni zadrževal, pač pa jo je popustil sam in natihooma pobegnil. Da si pa obdrži »blag« spomin, je pred odhodom pokradel svojemu sopomočniku za 53 K obleke, gospodarja je pa za 90 K ogoljufal. Mladi Dunajčan pač misli, da bo šel po odgonu domov, kjer bode potem takoj zopet užival prostost, a se bode moral preje pri ljubljanskem sodišču poravnati svoj dolg.

Mestno ubožico okradel. Pred kratkim je bilo na Radeckega cesti neki mestni ubožici iz zaklenjene skrinje ukradenih 6 K denarja. Policija je dognala, da je tatvino izvršil uslužbenec pri neki tukajšnji trgovini z barvami Jožef Kanšek iz Višnje gore. Nadalje se je dognalo, da je osumljenec kradel tudi svojemu gospodarju. Pri njem so našli več pločevinastih posod s spiritom, poleg tega je pa tudi na sumu, da je ukradel svojemu gospodarju iz kontoarja Browning samokres. Oddali so ga deželnemu sodišču.

Huda šivilja. Včeraj je nesla pri mitnici v Bohoričevi ulici v mesto neka šivilja precej velik zavitek. Ko jo je mitniški paznik vprašal, če ima blago dachu podvrženo, se je odrezala: »Kaj tebi mar,« ter šla dalje. Ko je pa paznik pristopil k nji in zavitek pregledal, se je ženska razljutila ter mu pripeljala krepko zaušnico, katero bode pa sama bolj občutila, kakor paznik.

»Zabeljeno« zelje. Včeraj je peljal po Karlovski cesti neki posestnik tri sode gnojnice ter zavil v Tesarsko ulico. Tam so mu sodi padli na tla, vsled česar je iztekla iz njih vsa gnojnica in udrla skozi pritlično okno v klet, kjer je pod oknom stala kad zelja. Ko je prišla nato stranka v klet, je v zelju takoj opazila polno slabo dišeče zabele.

Čigavo je kolo? Dne 4. decembra je blizu Rauberkomande pri Postojni neki sumljiv subjekt prodal kolo, ki je vredno najmanj še 80 K, za 10 kron. Kolo je »Graciosas«, brez orodja, ima navzgor zakrivljeno balanco, na zvoncu pa napis trdkre Krševan in Čuk iz Gorice. Lastnik naj se zglaš zanj pri mestni policiji.

Goljuf. Dne 12. decembra je vložil neki mlad človek pri poštne uradu na južnem kolodvoru 2 K v pošto hranilnico na ime Fran Kopač, kontorist, rojen 1894. leta ter stanujoč na Dunajski cesti. V knjižici je ponaredil iz vloge 2 na 200 K ter z njo še isti dan dvignil pri poštne uradu na Ježici 40 K. Pozor!

Pogon. Včeraj je policija po mestu preiskala temnejše kote in aretirala 14 sumljivih elementov. Med temi sta dva preganjana od sodišča, eden, že znan star tat ima pa za mesto prepovedan povratak. Le-te so oddali sodišču, druge so pa odgnali, odnosno jim ukazali, poiskati si dela.

Izgubljeno in najdeno. Postročnica Franciška Matičič je izgubila črno taško z manjšo vsoto denarja. — Delavec Jožef Berčič je izgubil žinski suknjič. — Premogar Ivan Ljubič je izgubil plateno denarnico, v kateri je imel okoli 32 K denarja. — Zasebnica Nina Schepitz je izgubila črno žensko uro s srebrno veržico. — Šolska učenka Marija Primšar je izgubila zlat uhan. — Neka dama je izgubila rjavo denarnico, v kateri je imela 65 K denarja. — Nadoficijal g. Ivan Peklenk je našel polzačeno vrvice. — Učitelj Fran Gärtner je našel črn suknjič. — Bogoslovce Anton Zalokar je našel denarnico z večjo vsoto denarja. — Pismonoša Alojzij Hitti je našel denarnico s srednjo vsoto denarja.

Dotičnik, ki je zamenjal v soboto ponoči v »Narodni kavarni« svoj dotičnik za boljše, svilenega, se pozivlja, da ga tjakaj vrne, kjer dobi svojega.

»Slovenska Filharmonija«. Opozorjamo novič na koncert »Slovenske Filharmonije«, ki bo danes, v soboto zvečer v priljubljeni kavarni »Europa«.

Vstopnice k seji o.č. sveta.

Somišljeniki, ki bi bili radi navzoči pri prvi seji novoizvoljenega občinskega sveta ljubljanskega, dobe vstopnice, kolikor jih bo na razpolago, v uredništvu »Slovenskega Naroda« v nedeljo, 17. t. m. od 4. do 5. popoldne.

Narodna obramba.

Občni zbor narodnega obrambnega društva »Branibor« v Ljubljani bo jutri v nedeljo, dne 17. decembra ob 11. popoldne v gostilniških prostorih »Narodnega doma« z običajnim dnevnim redom. Člane podružnice, kakor tudi vse rodoljube, ki se zanimajo za narodno - obrambno delo, vljudo pozivamo, naj se zanesljivo udeležijo tega občnega zbora.

Za družbo sv. Cirila in Metoda v Ljubljani so zložili gostje restavracije Deisinger v Skofji Loki 10 K 20 vin. dne 10. decembra zvečer v počaščenje spomina isti dan umrlega rodoljuba gosp. Josipa Smida, posestnika in pivovarnarja. Hvala!

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal gosp. dr. Ivan Lavrenčič, odv. kandidat v Ljubljani, 5 K, katere je oddala g. Roza Kolarjeva, ker ji je gosp. Jože Zaman odpustil. Hvala!

Društvena naznanila.

Velika Čitalniška slavnost v Ljubljani se vrši ob priliki 50letnice »Narodne Čitalnice« v Ljubljani dne 5. in 6. januarja 1912. Slavnostni spored je velenim v in bo tvoril gotovo največjo privlačnost med vsemi prireditvami. Razumljivo je, da se proslava slovenskega čitalništva, ki je bilo in je v narodno-mešanih kraji življenjskega pomena, udeležijo tudi svobodomiselnih dijaštvo kar najštevilnejše. V vseh krajih naj naši akademiki poskrbe, da se odposljejo deputacije na Čitalniško slavnost v Ljubljano, ki bo splošno slovenska narodna prireditev, na katero ima dostop vsak pravi Slovenec. Zato se osebna pisma vabila ne bodo razpošiljala. Za ljubeznjivosti, ki jih O. s. n. n. d. uživa pri Narodni Čitalnici ljubljanski, se moramo reorganizirati s tem, da vsi agitujemo za kar najštevilnejši obisk in da pridejo tudi mi sami v društvenih barvah na slavnost.

Izobraževalno društvo »Bratstvo« v Ljubljani vabi na društveni izredni občni zbor, ki se vrši v nedeljo, dne 17. decembra ob 10. popoldne v restavraciji pri »Levu« na Marije Terezije cesti. Dnevni red: Pozdrav, poročila: tajnika, blagajnika, revizorjev, odskov, izvolitev odbora. — Zaradi velevažnega dnevnega reda se prosi točna in sigurna udeležba. — Odbor.

Pevski zbor »Ljubljanskega Zvon« ima danes zvečer v restavracijskih prostorih »Narodnega doma« prijateljski družabni večer. Moški zbor zapoje par pesmic, neki priznan komik poskrbi za smeh, nato zaplesmo, da bo veselje! Na ta večer, ki bo neprisljono zabaven, vabimo vse pevce in pevke ter prijatelje društva. Vstop prost.

Božičnica. Opozorjamo še enkrat na božičnico tiskarskega dobrodelnega društva, ki se priredi na korist umrlih tiskarjev jutri popoldne ob štirih v Narodnem domu s sodelovanjem godbe, z vprizoritvijo burke »Trije tičiki« in obdarovanjem otrok pod božičnim drevescem. Ker ima prireditev dobrodelen namen, upamo, da se je udeležijo vsi prijatelji in znaoci tiskarjev ter tako pripomorejo k njenemu popolnemu uspehu.

Ruski kružok prične z rednim poukom ruskega jezika v navadnih prostorih v ponedeljek, dne 18. decembra ob pol 8. zvečer. Kdor se hoče učiti ruskega jezika, naj se zglaš na vednega dne ob navedeni uri v »Ruskem kružku«.

Telovadno društvo »Sokol« na Viču priredi v nedeljo, dne 17. decembra v salonu pri »Traunu« na Glincah zabavni večer. Začetek ob 7. zvečer. Vstopnina 30 vin. — Začetkom večera se igra »Eno uro doktor«, šaloigra v enem dejanju, kateri sledi prava zabava z godbo in petjem.

Na sokolski slavnosti v Domžalah, dne 6. avgusta je bilo zamenjano stajalo ob droga. Ker se dotično društvo, ki ima zamenjano stajalo samo noče oglasiti, prosimo ga tem potom, naj istega nemudoma pošlje »Sokolu« v Kamniku, kjer dobi svojega. Na zdar! — Telovadno

društvo »Sokol« v Kamniku.

Dolenjsko pevsko društvo v Novem mestu vabi tem potom vse družbene člane na letni občni zbor, kateri se vrši v petek, dne 29. decembra t. l. ob 8. zvečer v Narodnem domu.

Trbovlje. Tamburaško društvo »Kolo« si je izvolilo na svojem II. rednem občnem zboru sledeči odbor: Predsednik: Ivan Ule; podpredsednik: Jože Medved; tajnik: Dragotin Ule; blagajnik: Franjo Medved; računsko preglednik: Jernej Podbregar in Dragotin Bedenik. Vodstvo v tamburanju pa je prevzel g. Franc Paulič.

Prosveta.

Iz pisarne slovenskega gledališča. Danes prvi božična komedija »Milonar« Walterja Christmase (za par-abonante). — Jutri, v nedeljo popoldne ob 3. predstava za otroke ter se pri zelo nizki vstopnini predstavlja pravilnica veseloigra »Snežulčica« (za lože par). — Zvečer opereta »Grof Luksemburški« pri dramskih cenah za nepar abonente. — Prihodnji teden opera »Carmen«.

Književnost.

— »Svobodna Misel« št. 8—10 je pravkar izšla in izkazuje sledečo vsebino: F. V. Krejči: Verstvo in moderni ideal človeka. — A. Štampar: Človek v luči moderne vede. — Justinus: Iz življenja nezmotljivih. — Dr. F. Skála: Ločitev cerkve od države. — Prof. Lud. Gurliitt, Steglitz: Mi laiki. — St. Przybyszewski: Satanova sinagoga. — Nekaj sadovodnih in brezbožnih vprašanj pobožnega doktorja Zapate. — Svobodomiselnogibanje. — Raznoterosti. — Književnost.

Razne stvari.

Veliko posestvo v Virovitici v Slavoniji, ki je bila last kneza Schaumburg-Lippe je bilo prodano nekemu konzorciju za več nego trideset milijonov mark. Pri financiranju je deloma udeležena hrvaška deželna banka v Osijeku.

Iz obupa. Iz Frankobroda poročajo: V kraju Ursel je trgovec Sauer vsled slabih finančnih razmer streljal na svojo ženo in svoje otroke ter na to samega sebe ustrelil. En otrok je že umrl, ostali so v smrtni nevarnosti.

Dva brata — vseučilišnika se zastrupila. Iz Petrograda poročajo: Dva zelo nadarjena vseučilišnika, brata Cvetkova, sta se v kemičnem laboratoriju vseučilišča zastrupila. Pred kratkim je umrl oče obeh dijakov, vsled česar je mati znorela. Oba brata sta živila v največji bedi.

Strupen studenec. Iz Bukarešte poročajo: V Cadoji so pastirji odkrili v fogaških Alpah studenec, ki vsebuje izvanredno mnogo arzena. Neki Rumunec, ki je pil ta studenec, je kmalu nato umrl, neki drugi umira. Zdravniška preiskava je dognala zastrupljenje z arzenom. Studenec so zastražili z vojakmi.

Smrt čudaka. Iz Berlina poročajo: V jugovzhodnem delu mesta je dvajset let stanoval neki čudak z imenom Frankfurter. Pred par dnevi je na cesti umrl. V njegovih žepih so našli vrednostnih papirjev za 150 tisoč mark. Frankfurter je zvečer krošnjari s kremo za čevlje in drugo podobno drobnarijo. Delal je utisk zelo revnega človeka.

Bombni atentat v Lutihu. Policija v Lutihu je zasledila zelo razširjen anarhističen komplot. Na neki skrivni seji so sklenili v vseh gledališnih in zabaviških vreci med predstavo bombe. Pri atentatu ubiti Henry Vervynk je imel nalogo, izvršiti prvi atentat.

Samomor učitelja v šolski sobi. Iz Velikega Varadina poročajo: Učitelj Aleksander Baco se je zaljublil v učiteljico Avrora Kozma. V torek je prišel Baco v šolsko sobo, kjer je učiteljica razlagala učencem ravnokar geografijo. Napisal ji je na kosček papirja vprašanje, ali hoče postati njegova žena. Ko je učiteljica negativno odgovorila, si je pogнал Baco dve krogli v glavo. V šoli je prišlo do velike panike, učiteljica se je onesvestila. Učitelj Baco se je kmalu nato umrl.

Nameravan atentat na nemškega cesarja. Iz Vratislave poročajo: Ko je bil cesar Viljem pred kratkim v Šleziji, so kratko pred njegovim odhodom na grad Neudeck dobili na tiru železnice dinamitno patrono. Cesar se vsled tega ni vozil z železnico, temveč z avtomobilom. Seveda so stvar oficijalno takoj zatajili. Trdijo, da jo je neki rudar slučajno izgubil. Fakično so pa uvedli strogo preiskavo med ondnotnimi rudarji, med katerimi je baje mnogo anarhistov.

Napad na železniški vlak. Iz Krakova poročajo: Dne 13. decembra zvečer je bil na varšavsko - dunajski železnici na Poljskem izvršen drzen napad. Za postajo Rogon so neznanci s pomočjo avtomatične zavore ustavili vlak. Kakih 18 mladih ljudi je vdrl v posamezne vozove in grozili vsakemu potniku z revolverjem, ki bi se zoperstavljal. Okradli so poštni voz, vzeli 18 kaset z zlatom in papirnatim denarjem v znesku 20.000 rubljev ter izginili. Napad so izvršili v četrt ure.

Zavetije Tripolitaniije. »Vorarlberger Volksblatt« piše: V Moosseedorfu v kantonu Bern je pred par dnevi sedel neki Italijan pri pivu ter se bahal z italijanskimi zmagami v Tripolitaniiji. Naročil si je piva, ga v dušku izpil in pristavil: »Tako bodo Italijani vzeli Tripolitanijo.« Naročil si drugo pivo, ga tudi izpije in pravi: »In tako bodo Italijani osvojili Tessin. Nato pa vstane neki sirar iz Emendola, položi Italijana na kolena in mu jih prav pošteno nasteje, na kar ga skozi zaprto okno vrže z besedami: »In tako bomo Italijane zmetali zopet iz dežele.«

Boj med Apahi in policisti. Iz Pariza poročajo: Dne 13. decembra ponoči je prišlo do pravečatega boja med Apahi in policijskim oddelkom. Apahi so napadli nekaj izprehajajočih se ljudi ter jih oropali. Ko so ti klicali na pomoč, je prišla policija. Apahi so policijo sprejeli z revolverji. Stirje policijski agenti so bili težko ranjeni. Apahi so ušli, le enega je prišla policija.

Gledališki kritik tepen. Iz Černovic poročajo: V neki tukajšnji kavarni sta napadla pevka Dorsay in tenorist Herling od tukajšnjega gledališča urednika Weberja zaradi preostre kritike. Ko ga je hotel tovariš braniti, so še tega napadli. Končno so druge osebe posredovale. Časnikarsko društvo je sklenilo, da se toliko časa ne bo poročalo o gledališču, dokler ne dobita obdava napadena urednika zadostnega.

Menične goljufije - Budimpešti. Iz Budimpešte poročajo: Glede velikih meničnih goljufij je policija odkrila zopet nove zanimive posameznosti. Kakor znano, se je eden od obeh goljufov Zoltan Richliczky ustrelil, vendar se je pa preslabo zadel. Samomor je izvršil v sporazumu in na zahtevo svoje rodbine. Njegova mati je čakala celih deset minut potem, ko so padli streli. Potem je šele poslala svojega najmlajšega sina po rešilno družbo. Zoltan Richliczky ni umrl in takoj se je zopet vršilo rodbinsko posvetovanje. Zoltanov brat Kazimir je nato sklenil, da ovadi Zoltana pri policiji, da na ta način dobi vsaj razpisano nagrado v znesku 5000 K. Policija je že prej sumila Kazimirja, da je soudeležen pri goljufiji. Ko je prišel Kazimir k policiji, je priznal, da je vedel za goljufijo. Pristavil je, da prav dobro pozna paragraf zakona, ki ga opravičuje, da se vzdrži izpovedi v zadevi svojega brata. Nato je rekel Kazimir mestnemu načelniku: Dobro, jaz vem vse in hočem izpovedati. Kaj pa dobim za to? — Kaj pa zahtevate — je vprašal mestni načelnik. — Deset odstotkov ogoljufanega zneska, je bil odgovor. Nato je odgovoril mestni načelnik: To je preveč. In tako sta se končno pogodila, da dobi Kazimir 15.000 K, če pove, kar ve o goljufiji svojega brata. — Policija je aretirala tudi tretjega brata defravdanta Richliczkyja, uradnika betetarške hranilnice, Ludovika Richliczkega. Temu je poslal Zoltan 8000 K gotovine in hranilničnih knjižic za 133.000 kron, da bi jih skril pred policijo.

Ako takoj pišete, dobite se pravočasno bogato ilustrirani album za notranjo dekoracijo firme preprogarica in zaloga pohištva S. Schein, c. in kr. dvorni in komorni dobavitelj na Dunaju I., Bauernmarkt 10—14 gratis in franko. Iz njega si lahko izberete primerna božična darila.

Preveliko zauživanje alkohola se po pravici označuje kot zelo pogosten vzrok nastalih bolezni pri prebavljanju. Poskusi na medicinski kliniki kralj. univerze v Budimpešti so podali, da so pijanci, ki so vsled dolgotrajnih žledolnih bolezni že popolnoma izgubili slast do jedi, jo dosegli po vsakodnevni uporabi naravne Franc Jožefove grenčice že po presenetljivo kratkem času.

Veliko izboljšanje na polju produkcije zvoka izkazuje najnovejši glasbeni instrument »Gramola«. Pri doslej znanih govornih aparatih vidna tromba je na prav umeten način nameščena znotraj, s čimer novejši instrument ne pridobi samo na zunaj, nego je tudi glas popolnoma brez kovinskega zvenenja in bolj naraven, ker se rabi samo les in je napravljena resonanca, ki ugodno vpliva na zvok. Tudi najnovejši aparati nosijo znamko »Glas svojega gospodarja« in se dobiva pri Avstrijski gramofonski družbi, Dunaj, I., Krügerstrasse 8.

Dober tek! Zdrav želodec imamo in nič nas ne tišči želodec, odkar rabimo izborne Fellerjeve kroglice z rabarbaro in znamko »Elzine kroglice«. Povemo Vam po izkušnji, poizkusite! Te tudi uravnava telesno odvajanje in pospešujejo prebavo. 6 škatlic poštne prosto samo 4 krone. Izdelovalec samo lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elizin trg št. 238 na Hrvaškem

tem, da plača dotičniku za čas, kar je bil zaprt, primerno odškodnino. Če je bil kdo po krivici v preiskovalnem zaporu pa seveda ne dobi nič. Primož Jeriša pa je sedel 73 dni v ječi, ne da bi bil obsojen, in ne da bi bil v preiskovalnem zaporu. Preiskava proti njemu je bila ustavljena, obsojen ni bil — v ječi pa je vendar sedel, pozabljen, in kdo ve koliko časa bi bil še sedel, da ga ni rešilo višje drž. pravdnistvo. Od države mož ne dobi nobene odškodnine, kvečjemu bi jo mogel zahtevati od tistih uradnikov, ki so krivi, da je ostal pozabljen v ječi. V prvi in v zadnji vrsti je tega kriv deželni sodnik predsednik Elsner. Če ima Elsner količkaj čuta za pravičnost, mora vendar uvideti, da ima dolžnost Primoža Jeriša odškodnovati za to, da je bil 73 dni krivodolno zaprt. Stvar najnavadnejše spodobnosti bi bila, da bi bil Elsner odpril Primožu Jerišu vsaj kakšno 150 K, saj toliko nabere v 73 dneh vsak berač. Tega pa Elsner ni storil in to bodi pri tem nezasišanih dogodku tudi pribito.

+ Napredna zmaga v Postojni. Kakor znano, so se vršile večeraj občinske volitve. Klerikaleci so delali na vse kriplje, da bi se polastili te napredne trdnjave. Toda vsi njihovi napori so ostali brezuspešni. Danes dopoldne smo namreč dobili iz Postojne to - le brzojavko: »Pri večerajšnjih občinskih volitvah je na vsi črti sijajno zmagala narodno - napredna stranka.« — Živel vrlji zavedni postojnski volilci!

+ Zmaga narodno - napredno stranke v Metliki. Iz Metlike nam brzojavno poročajo: »Narodno - napredna stranka je z veliko večino sijajno zmagala v vseh treh razredih. Klerikalce je poraz silno poparil, najbolj pa je zadel uskoka bivšega župana Jutraša, ki je v svoji jezi se celo osmelil, imenovati slovensko trobojnico — kunjjo. Bog mu odpusti, saj ne ve kaj dela!« — Čast in slava zavednim in neustrašenim naprednim metliškim volilem!

+ Radovljica je padla. Pri večerajšnjih občinskih volitvah v Radovljici je zmagala koalicija, ki je šla v boj proti narodno - napredni stranki. Klerikalci in Nemci so šli skupno na vojsko zoper naprednjake, železnica jim je pomagala, vse, vse je združeno navalilo in tako je Radovljica padla.

+ Novi župan v Kamniku. Za župana v Kamniku je izvoljen dr. Dereani. Brez odpadkov narodno - napredne stranke bi klerikalci sploh ne mogli živeti.

+ Iz agrarne službe. Višji agrarni inženir Hugon König v Ljubljani je imenovan za agrarnega nadzornika.

+ Iz arheološkega instituta. Gosp. dr. Valter Schmid v Gradcu je imenovan za dopisnega člana avstrijskega arheološkega instituta. — Ljubljanska kreditna banka je ustanovila v Celju svojo podružnico, ki je začela svoje delovanje danes, dne 15. decembra.

— Predavanje na Barju. Gospodarsko napredno društvo za šentjakobski okraj priredi v nedeljo 17. t. m. ob 2. popoldne predavanje v šoli na Barju. Predaval bo g. tržni nadzornik in živinodravnik, dež. poslanec Ribnikar o mlekarstvu, živinoreji in prvi pomoči pri živini. Ker je predavanje poučno in zanimivo zlasti za Barjane, vabimo jih na to predavanje vse, kakor tudi posestnike iz Rudnika ter z Dolenjske ceste.

— Ustanova letnih 600 K za slušatelja visoke šole za živinodravništvo na Dunaju ima c. kr. kmetijska društva od c. kr. kmetijskega ministristva za enega dijaka s Kranjskega na tej visoki šoli. Ta ustanova bo koncem tekočega zimskega semestra 1911/12 prosta in jo tedaj družba odda pričenši s poletnim semestrom. Prosileci, ki so že vpisani kot redni slušatelji na visoki šoli za živinodravništvo na Dunaju, ki so rojeni Kranjci in se zavežejo službovati kot živinodravniki na Kranjskem, naj svoje prošnje vložijo do 15. januarja 1912 pri glavnem odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske.

— Blagim in usmiljenim srem. Ruski emigrant z ženo in dvema otrokoma se nahaja v Ljubljani v skrajni bedi. Prosimo usmiljena srca pomoči in podpore. Vsako darilo se hvaležno sprejme. Ako ima kdo kakšno službo sluge prosto, ali kaj sličnega, naj iz človekoljubja sprejme tega reveža, ki je brez vsakih sredstev. Dobrovoljne prispevke sprejema in daje pojasnila Rasto Pustoslemšek v uredništvu »Slovenskega Narodna«.

Elektroradiograf »Ideal«. Danes v petek, dne 15. decembra: Specialni večer z nastopnim sporedom: 1. Male živalce. (Naravni posnetek.) 2. Prerijski roparji. (Ameriška drama.) 3. 24urni dopust. (Jako komično.) 4. Roparski umori v Londonu. (Kriminalna in detektivska drama največje učinkovitosti.) 5. Luka merilno stojalo. (Velekomično.) Jutri v soboto, 16. decembra: Strahovi. (Velika

soocialna drama.) Samo zvečer! Od torka 19. do četrta 21. decembra: Obleganje Calaisa. (Velika zgodovinska drama. Pri vseh predstavah sodeluje po 1000 oseb.)

Sreča v nesreči. Ko je snoči vozil osebni vlak št. 76 proti Ljubljani, je peljal nek čerkovnik med čuvajnicama 644 in 643 voz peska čez prelaz. Ko je bil z vozom ravno na sredi proge, je čuvaj zapri prečnice in tako ni mogel čerkovnik pred bližajočim se vlakom ne naprej, ne nazaj in tako si je izbral izmed dveh zlov boljše. Naglo je odprel konja ter ju zapeljal na stran proge. V tem pa prisopila vlak ter zadene v voz, kateri je bil trenotkoma zdrobljen na drobne kose. Ki bi mož ne bil še ravno zadnji čas zapazil vlaka in ne bil tako samozavesten, bi bila neizogibno postala žrtev tudi konja in on sam. Strojvodja je vlak nato ustavil ter napravil vsled tega 3/4 ure zamude.

Po sili vojak. Kakor smo že večeraj poročali je kleparski pomočnik Karel Ecker predvečerašnjem zagrešil v neki gostilni v Šelenburgovi ulici hudodelstvo javnega nasilstva, potem pa pobegnil, si nekje priakrbel uniformo ter hodil kot prostak 17. pešpolka brez bodala po mestu. Večera je pa policija izsledila v nekem izkuhu in aretirala. Nasilneža so izročili sodišču.

Mica Kovačeva se je večeraj pojavila v neki tukajšnji gostilni v osebi delavca Lenarda de Marderota, rodem iz Donja pri Pontebli. Možakar se je bil navžil in »pozabil« plačati, kar so pa še pravočasno opazili in poklicali stražnika, da ga je aretirali.

Delavske gibanje. Večera je z južnega kolodvora odpeljal v Ameriko 36 Macedoncev in 1 Belokranjec, nazaj je prišlo pa 48 Hrvatov, 42 Hrvatov se je povrnilo iz Nemčije v svojo domovino.

Izgubila, odnosno pozabila je g. Marija Spindlerjeva v poštnem posloju šipalnik. — Stražnik Fran Poljanšek je našel denarnico z manjšo vsoto denarja.

Koncert. Slovenske Filharmonije oddelek koncertira jutri v kavarni »Evropa«. Začetek ob 9. zvečer. Vstopnina prosta.

Narodna obramba.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslala gđ. Marjetka Podkrajska, otroška vrtnarica v Ormožu 7 K 41 vin., katere je nabrala deklica otroškega vrta s svojo deklamacijo na Miklavžev večer. Mali deklamovalki in njeni vzgojiteljici lepa hvala!

Društvena naznanila.

Društvo Narodni dom Ljubljani bo imelo svoj redni občni zbor v petek, dne 22. decembra t. l. ob 6. zvečer v hiši Kongresni trg št. 7/II, z običajnim dnevnim redom v smislu § 8. društvenih pravil. Ako bi ta zbor ne bil sklepčen, se sklicuje vnovič občni zbor s tem dnevnim redom za torek, dne 9. januarja 1912 ob 6. zvečer ravno tje. Ta občni zbor pa bo sklepčen brez ozira na navzočnost glasov.

Slavnost 50letnice Narodne čitalnice v Ljubljani je postala že sedaj predmet splošnega zanimanja. Vsi ljubljanski krogi in narodnjaki iz vseh krajev se pripravljajo za obisk jubilejne slavnosti 5. in 6. januarja 1912, s katero bo združena proslava vsega slovenskega čitalništva. Slavnostni program obsega 5. januarja zvečer od deželnogledališkega ravnateljstva prirejeno slavnostno gledališko predstavo in 6. januarja dop. ob 11. slavnostno zborovanje vseh na jubilejno slavnost došlih deputacij in zastopstev. Pri tem slavnostnem zborovanju sodeluje iz naklonjenosti tudi moški zbor Glasbene Matice. Popoldne ob 4. priredi telovadno društvo Sokol na čast udeležencem čitalniške slavnosti veliko telovadno produkcijo z zelo izbranim sporedom. Zvečer pa se vrši v vseh prostorih Narodnega doma velik narodni ples, na katerem bo igral celotni orkester Slovenske Filharmonije.

Seja veselilnega odseka Narodne čitalnice v Ljubljani se vrši danes zvečer ob 8. v prostorih Narodne čitalnice v Narodnem domu. Člani odseka, kakor povabljeni gg. zastopniki se prosijo, da se seje zanesljivo udeležijo. Po tej seji je posvet odbora Narodne čitalnice.

I. Ljubljansko uradniško gospodarsko društvo ima, kakor napovedano, jutri v soboto, dne 16. decembra t. l. ob 8. zvečer v salonu restavracije »Pri Levnu« na Marije Terezije cesti izredni občni zbor. Načelstvo opozarja člane, da treba polnoštevilne udeležbe, ker je zborovanje važno.

Salonski orkester šišenskega Sokola priredi v nedeljo, 17. decembra zabavni večer v gostilni gospod. Stepiča. Začetek ob 4. popoldne. Svira celotni orkester, ki bo de po

možnosti zadovoljil cenjene goste. Vstop prost. Prostoovoljni prispevki v svrhu održevanja sobolskega orkestra se hvaležno sprejemajo.

Sokol v Idriji ima letni redni občni zbor v svojih društvenih prostorih v četrtek, 21. t. m. z začetkom ob pol 9. zvečer. Ker je na dnevnem redu več zelo važnih zadev, je želeli polnoštevilne udeležbe bratov in sester.

Slovenska čitalnica v Idriji priredi v sredo, 20. t. m. svoj redni letni občni zbor in se k temu člani vlnudno vabijo. Na sporedu je poleg običajnih točk razgovor o udeležbi na slavnosti 50letnega jubileja ljubljanske čitalnice.

Gledališko društvo na jesenskih vprizori v nedeljo, dne 17. t. m. kot drugo popoldansko predstavo izvršno veseligo »Šadkosti rodbinskega življenja«. Ta veseligo se je igrala na vseh velikih odrih in je žela tudi na slov. gledališču v Ljubljani mnogo priznanja. Cisti dobriček igre je namenjen v pokritje stroškov božičnice, ki jo priredi otroški vrtec družbe sv. Cirila in Metoda na Savi, vsled tega je želeli prav obilnega obiska. Začetek tona ob 3. uri popoldne. Konec ob 5. uri. Na to predstavo opozarjamo posebno zunanje goste, ki se lahko vrnejo z vlaki, ki odhajajo iz Jesenice okrog 6. ure zvečer.

Prosveta.

Iz pisarne slovenskega gledališča. Jutri, v soboto se uprizeri prvič komedija »Miljonar«, spisal Walter Christmas. V tej komediji sodeluje vse dramsko osebje, izvzemši g. Verovška, ki se uči vloge Falstaffa za »Vesele ženske windsorske. Predstava se vrši za par-abonente. — V nedeljo popoldne je predstava za otroke ter se uprizeri praviljena veseliga »Snegulčica in škrtar« (za lože par), spisal A. C. Görner; v nedeljo zvečer se poje pri dramskih cenah opereta »Grof Luksemburški« (za nepar). — Prih. teden Bizetova opera »Carmen«.

Slovensko gledališče. Večerašnja repiza Leharjeve operete je prav dobro uspeła. Razpoloženje na odru in med slušaleci je bilo jako živahno; predstava animirana. Hvali, ki smo jo zadnjič izrekli gospem, gospodinam in gospodom na odru, nimamo ničesar vzeti: bili so vrlji. Obiski je bil zelo dober.

Razne stvari.

* Lep vrgel. Švicarski zvezni svet je večeraj sklenil, znižati carino za zmazlo meso od 25 na 10 frankov za 100 kg, za prekajeno meso in slanino pa od 20 na 10 frankov.

* Nobenih koncesij več za kinematografe. Z Dunaja poročajo, da je notranji minister izjavil, da se ne bo več dajalo koncesij za kinematografska gledališča.

* Samomori ogrske pevke in nje-matere. Iz Pariza poročajo: Ogrska pevka Roza Jessy in njena mati ste se v nekem tukajšnjem hotelu za strupili vsled prevelike bede.

* Mati umorila svojo hčer in sebe. Iz Magdeburga poročajo: Žena vpkopjenega poštnega sprevodnika Wiegandja je najbrže v hipni blaznosti zadavila svojo 10letno hčer in se nato obesila.

* Kuharica umorila župnika. Kakor smo že poročali, je bil župnik v Nyustu na Ogrskem, Janez Komora, umorjen in oropan. Roparskega umora ste osumljeni župnikova kuharica Suma in hišna Dubos.

* Robert Holzknecht. Kakor poročajo z Dunaja, se je zdravstveno stanje Roberta viteza Holzknechta tako izboljšalo, da ga bodo morda že v soboto prepeljali iz bolnišnice domov.

* Premoženje vrgel skozi okno. Iz Pariza poročajo: V Pau je našel neki kmetovalec ob železniškem tiru denarnico z 205.000 franki in vrednostnih papirjih. Dognali so, da je denarnico pred dobrim letom vrgel neki blazen človek skozi okno železnikega voza.

Telefonska in brzojavna poročila.

V državnem sboru.

Dunaj, 15. decembra. Ko je poslanec Jarc končal svoj govor, je govoril poslanec dr. Smodlaka, ter najprej kritiziral postopanje klerikalnih pravašev v Dalmaciji. V imenu naroda in dalmatinskih poslancev si je prepovedal njih vmešavanje v dalmatinske zadeve. Slikal je klerikalni teror v Dalmaciji ter se koncem svojega govora dotaknil tudi hrvaških volitev. Prečital je brzojavke iz Zagreba in so nasilstva vznepala med poslušalci viharje ogorčenja. Ostro je napadel vlado, da pripusti, da se uporabljajo slovenski in hrvaški sinovi, da branijo najgrše interese madžarske politike. Protestiral je proti uporabi vojaštva.

Dunaj, 15. decembra. Danes popoldne nadaljuje zbornica debato o proračunskem provizoriju. Seja bo trajala najbrže do večera, ker je pričakovati še več poimenskih glasovanj. Jutri in v ponedeljek bo imela zbornica tudi seje. V torek se začne najbrže božične počitnice.

Italijanska fakulteta.

Dunaj, 15. decembra. V proračunskem odseku je nadaljeval danes poslanec Malik svoj obstrukcijski govor. Ker se je začela seja zbornice, je moral svoj govor prekiniti. Poslanec Friedman je stavil glede sedeža italijanske fakultete izpreminjevalni predlog: Italijanska fakulteta naj se ustanovi v kakem istrskem ali goriškem kraju, ali v Trstu. Odločitev o kraju naj pade naredbenim potom.

Dunaj, 15. decembra. Zbornica je nadaljevala danes debato o proračunskem provizoriju. Poslanec Jarc je branil katoliško cerkev proti večerajšnjim Malikovim napadom. Deloma spretno je govoril tudi o reformi zakona. Končno je bilal nedoslednost nemškega »Nationalverbanda«, ki je spomladi iz same ljubezni do Italijanov potoval v Rim, danes pa nastopa proti italijanski fakulteti.

Dunaj, 15. decembra. Poslanec Jarc se je nato bavil z demagogijo Nemcev v učiteljskem vprašanju. — Koncem svojega govora je rekel, da se je osnoval v zbornici kartel političnih strank, ki podružuje zakonodajno delo. Seveda je to samo konkurenčna zavist, da sta on in njegova stranka zamudila vstop v ta kartel.

Odseki.

Dunaj, 15. decembra. Draginski odsek se je posvetoval danes o sredstvih, kako zvišati cene spiritua. Prišlo je do kontroverze med poslancem Verstovškom in drugimi poslanci. Verstovšek je očital odseku, da nič ne dela. Ostali poslanci pa so zavračali njegova očitavanja, da on nima pravice kot član stranke, ki nastopa v plenumu proti vsem sklepom odseka očitati nedelavnost.

Dunaj, 15. decembra. Odsek za državne nastavljenice je imel danes debato o § 68. napredovalnem roku za časovni avanzma. Poslanec Hoffman je predlagal, da naj se iz časovnega avanzma izločijo uradniki z akademično izobrazbo ter je tolmачil željo, da naj vlada izplača uradnikom s 1. januarjem 1912 šestmesečno draginsko doklado.

Dunaj, 15. decembra. Tiskovni odsek se je bavil s preosnovno tiskovnega zakona. Sklenil je, sklicati enketo časnikarjev.

Dunaj, 15. decembra. Justični odsek je sklenil, nadaljevati svoja posvetovanja v januarju in februarju. Nižjeavstrijski deželni zbor.

Dunaj, 15. decembra. Nižjeavstrijski deželni zbor je sklican na 28. decembra.

Proti zakonitim pisarjem.

Dunaj, 15. decembra. Justični minister predloži prihodnje dni zakonski načrt proti zakonitim pisarjem, ki naj se v smislu kazenskega zakonika kaznujejo zaradi prestopka.

Inženirje in arhitekti.

Dunaj, 15. decembra. Danes se je začelo zborovanje inženirjev in arhitektov. Zborovanja se udeležuje tudi ministra Trnka.

Salon perdu.

Dunaj, 15. decembra. Policija je prišla na sled velikim škandalom v višjih krogih. Neka Terezija Anivanter je imela salon, v katerem so se sestajali gospodje z nedoletnimi in mladoletnimi deklicami. Priganjalko Anivanter so danes aretirali.

Umor.

Dunaj, 15. decembra. V Hanaku je snoči s kuhinjskim nožem zaklal kočijaž Fran Hladny svojo ženo. — Vzrok ljubosumnost. Kočijaža so danes aretirali.

Koroški deželni predsednik.

Celovec, 15. decembra. Koroški deželni predsednik baron Hein se bo udeležil še spomladnega zasedanja koroškega deželnega zbora. Šele po končanem deželnozbornem zasedanju gre deželni predsednik v pokoj. Volitev v praško trgovsko in obrtno zbornico.

Praga, 15. decembra. Danes je bil objavljen rezultat volitev v praško trgovsko in obrtno zbornico. Med Nemci in Čehi je bil sklenjen kompromis. Čehi so dobili 35 mandatov, Nemci 13 mandatov.

Volilna nasilstva na Hrvaškem.

Zagreb, 15. decembra. V opoldanskim urah prihajajo prve vesti z volišč. Povsod skrajno nasilstvo. — Opozicionalne volilce ne puščajo na volišča. Branijo jim voliti orožniki in vojaki. V Karlovcu in Valpovu, kjer je bila zmaga Lukinčica, oziroma Lorkovića gotova, so bile volitve danes zjutraj sistirane. V Dragančih, kjer je kandidiral Modrušan, so večeraj in danes aretirali vse odličnejše pristaje opozicionalne stranke. V Ogulinu konfiscira orožništvo opozicionalnim volilem volilne legitimacije. —

Vlada je proglasila kandidaturo dr. Lorkovićevo za nezakonito. V Zagrebu so prelepli oklice opozicionalnih strank z banovimi oklici. Pri »Pokretu« in »Srbobranu« so izvršili hišne preiskave. Vsi opozicionalni kandidati so bili izgnani iz svojih volilnih okrajev. Opozicionalni listi so bili večeraj in danes konfiscirani, tako da volilci niso dobili nobenih informacij, nobenih vesti in oklicev. Nasilstva presegajo ona, za časa Khuena.

Dunaj, 15. decembra. Ogrski korespondenčni biro poroča, da je predsednik volilne komisije v Valpovem odklonil kandidaturo dr. Lorkovića, češ, da je obsojen. Pristaši dr. Lorkovića so proti temu protestirali, postavili pa so za kandidata trgovca Pavla Cacinevića. Vladni kandidat je dr. Grünwald. Dr. Smodlaka je v svojem govoru v zbornici protestiral proti taki praksi, ki je špejaliteta bana Tomašića, da se namreč kandidature kratkoma odklanjajo. Odločati o veljavnosti volitev je edino kompetenten sabor.

Dunaj, 15. decembra. Vladna poročila iz Zagreba poročajo, da bo danes mnogo volitev neodločenih. Situacija je popolnoma nejasna.

Saborske volitve na Hrvaškem.

Zagreb, 15. decembra. Danes so se pričele saborske volitve in sicer v tistih okrajih, kjer je ban Tomašić računal na gotovo zmago. Med okraji, kjer bi se morala danes vršiti volitve, je bilo tudi Vrbovsko, kjer kandidira bivši varaždinski župan dr. Pero Magdić, in Slatina. Ker je vlada uvidela, da tu ni za njo nobene nade na zmago, je volitve kratkoma sistirala, in sicer v Vrbovskem pod pretvezo, da se tam množe požari, v Slatini pa radi sejma. Volitve so se pričele med splošno napetostjo. Vlada je še večeraj napela zadnje moči ter izrabila zadnja teroristična sredstva. Dala je namreč zapreti po raznih okrajih posamezne ugledne pristaje hrvaško-srbske koalicije, tako v Draganču, Kostajnici, Brlogu itd.

Zagreb, 15. decembra ob 1/4 na 3. Dosedaj je znan izid volitev iz 39 okrajev. Hrvaško-srbska koalicija je zmagala v 14 okrajih, Tomašićevi madžaroni v 13, stranka prava v 9, seljska stranka v 3, opozicionalni osrednji klub pa v 1 okraju. Ban dr. Nikola pl. Tomašić je propadel v Ogulinu, v Zagrebu v I. okraju, kjer je pri zadnjih volitvah bil izvoljen z veliko večino, pa pride v ožjo volitev.

Koalicija je zmagala med drugimi v Varaždinu, kjer je izvoljen od Tomašića suspendirani župan dr. Pero Magdić, v Gračcu, v Dolnjem Miholcu, v Mitrovici, v Plaskem, v Ogulinu, Kolenici, v Delnicah itd. V Valpovem je koalicija v zadnjem trenutku postavila za kandidata Tacinovića, ker je vlada prepovedala kandidirati dr. Lorkovića.

Ogolin, 15. decembra. Semkaj je prispel znani angleški publicist Scotus Viator-Watson, da si ogleda hrvaške »volitve«, ki so v zadnjem času »zaslovele« po vsem svetu.

Brambna reforma.

Budimpešta, 15. decembra. Danes se je vršil skupni ministrski svet, ki se je posvetoval o brambni reformi. V ogrskih političnih krogih se zatrjuje, da bo ogrska vlada trudi, spraviti brambno debato v ogrski državni zbor koncem januarja ali začetku februarja. V političnih krogih se zatrjuje, da bo spomladno zasedanje delegacij šele v pozni spomladi.

Švicarski predsednik.

Bern, 15. decembra. Za predsednika švicarske republike za l. 1912 je bil izvoljen dosedanji podpredsednik dr. Forrer.

Indijski podkralji.

London, 15. decembra. Kakor se poroča, bo v kratkem proglašen priue Artur Connaught za indijskega podkralja.

Italijansko-turška vojna.

Albanija.

Dunaj, 15. decembra. V zunanjem ministristvu razglajajo, da se poročila, kakor da bi bila vsa Albanija zopet razburjena, popolnoma neresnična. Sploh ni mir na Balkanu neposredno ogrožen.

Bitka pri Bumelijani.

Carigrad, 15. decembra. Iz Tripolisa javljajo, da se je vršila dne 11. decembra največja bitka v tej vojni pri Bumelijani. Turške čete, 8000 mož, so se z nepopisno hrabrostjo bojevale z italijansko posadko. Zvečer je ležalo na bojišču, ki je bilo podobno krvavemu jezeru, na stotine mrtvih Italijanov in 250 Turkov.

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 15. decembra 1911.

Termin.

Pšenica za april 1912 . . . za 50 kg 11.75
Rž za april 1912 . . . za 50 kg 10.25
Koruz za maj 1912 . . . za 50 kg 8.50
Oves za april 1912 . . . za 50 kg 9.65

Prečitane napredne časopise

zbira in razpošilja tajništvo Narodno-napredne stranke. Časopise je danes najmočnejša idejna moč. Izševalni odbor prosi vladno svoje somišljenike v Ljubljani, da pošiljajo redno vsak četrtke prečitane napredne časopise preteklega tedna v tajniški urad (Wolfova ulica 10/I.) ali naj vsaj naznanijo tajništvu svoje naslove. Poleg tega zbirajo krajevna politična društva prečitane časopise v svojem okraju.

Zahvala

Ob priliki moje 25letnice mi je bilo toliko preljubeznivih in lahkanih čestitk, da se ne morem vsem osebno zahvaliti. Radi tega si dovoljujem tem potom najtopleje zahvaliti se vsem častitim damam, vodstvu slov. gledališča in dramatičnemu društvu, ki so se žrtvovala zame, vsem svojim gg. kolegom, slavnemu občinstvu za izkazane simpatije, dalje vsem tržaškim čast. damam na čestitkah in želji, da bi se skoro videli. Vsem slavnim društvom in gg. intendantu v Zagrebu in v Trstu ter gg. kolegijam v Zagrebu, Belgradu, Trstu, Pragi in na Dunaju. Vsem iz vsega srca najtoplejša zahvala!

AVGUSTA DANILOVA,

član slov. gledališča v Ljubljani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Rasto Pustoslemšek.

Umrli so v Ljubljani:

V deželni bolnici:
Dne 6. decembra: Ivan Jenko, kočar, 69 let. — Janez Kočmur, poljski delavec, 57 let.
Dne 10. decembra: Frančiška Pečan, delavčeva žena, 37 let.
Dne 12. decembra: Rudolf Ošaben, poljski dninar, 45 let.
Dne 12. decembra: Jakob Bole, trgovec in posestnik, 62 let.
Dne 13. decembra: Josip Marinčič, tesar, 49 let.

Meteorološko poročilo.

Misla nad morjem 306,2 Srednji tlačni tlak 30,75 mm

čas opazovanja	stanje barometra v mm	temperatura v C	vetri	nebo
14. 2. pop.	737,5	5,4	sl. svzh.	dež oblačno.
9. zv.	739,0	5,3	sl. jzh.	
15. 7. zj.	738,5	5,3	sl. svzh.	

Srednja včerajšnja temperatura 4,8°.
NOČ. —1,5°. Padavina v 24 urah 10,2 mm.

Klanjajoča se neskončni božji Previdnosti javljata **Franc in Ivan Vehovec** vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je njuna iskreno ljubljena sestra, svakinja in teta, gospodična 4143

Marija Vehovec
trgovka

po dolgotrajni, zelo mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajočo, mirno zaspala v Gospodu.

Pogreb preblage pokojnice se vrši v soboto dne 16. decembra t. l. ob pol 3. uri popoldne iz hiše žalosti Kongresni trg št. 6 na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v župni cerkvi Marijinega Oznaničenja.

Blago pokojnico priporočava v pobožno molitev in prijazen spomin. Prosi se tihnega sožalja.

Ljubljana, 14. decembra 1911.

I. kranjski pogrebni zavod Fr. Dobrič.

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze iskrenega sočutja ob bridki izgubi prerano umrlega očeta, gospoda

Jakoba Bolé
trgovca in posestnika

se najiskreneje zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za tolažbo in spremstvo na zadnjem potu. Zlasti se zahvaljujem gg. primariju dr. Stojcu in dr. Šabcu, čast. sestram za posrežbo v bolnici, g. Ipavcu za njegov trud in prijateljsko naklonenost napram nam in rajnemu očetu v času bolezni, g. dež. vlade svetniku Kremenšku, kakor tudi vsem, ki so spremlili rajnika na zadnji poti, ali na katerikoli način pokazali svoje sočutje z nami. 4210

Laze pri Planini, 15. grudnia 1911.

Zalujoči otroci.

Prve vrste sarajevski bančni zavod izda arhebrvaškoga jezika zmožnega pisarniškega načelnika

s popolno bančno prakso. — Ponudbe pod **Penslonatit 6055** na Haasenstein & Vogler (Jaulus & Comp.) Budapešta. 4208

Založništvo L. SCHWENTNER v Ljubljani

priporoča tri mojstvska dela svet. književnosti v slovenskem prevodu:

**EMILE ZOLA
POLOM**

Roman iz vojne l. 1870/71.
Preložil Vladimir Levstik.
Osmerka, IX — 549 str.
Cena: Broš. 5 K 60 v,
eleg. vez. 6 K 80 vin.

**CHARLES DICKENS
OLIVER TWIST.**

Preložil Oton Župancič.
Osmerka, 259 strani.
Broš. 5 K,
eleg. vez. 6 K 20 vin.

**J. S. MACHAR
RIM.**

Preložil V. M. Zalar. .
Osmerka, 259 strani.
Cena: Broš. 3 K,
eleg. vez. 4 krone.

V mnogih barvah riše pisatelji krvavi bankerot Francije drugega cesarstva, razkriva vzroke poraza pri Sedanu in kaže z jarkom domoljubnem pot v boljšo bodočnost. Eno najboljših del mojstra-naturalista

Kakor je Dickens najljubeznivejši romanopisec, tako je "Oliver Twist", genijeva povest o siroti: kovem romanu: skozi trnje do sreče, njegov najljubeznivejši, najzanimivejši, roman, poln krepkega, zdravega humorja.

Zapiski pesnika, ki potuje s čutečim srcem po preteklosti in po sedanjosti ter evocira eno največjih tragedij človeštva: boj med krščanstvom in antikio; topla, plemenita knjiga, ki se čita kakor prečisti roman.

Perutnina! Meso! Presno maslo!

Pravko na vse strani po porzju, voo v pošlnih narvlnih po 6 kg: 1 gu za potanje ali 2-3 plčncev, kapusov ali ric, sočno dobole meso, sveže maslo, poljono K 7-20, volavsko in teleče meso, vrste, andeji boner: K 6-70, presno maslo in mnenega krevjega soka K 11-12, za polnjenje nabojč za 6 kg s presno maslo K 9-20. — S. Marjatica, Dunaj, vln K 10-20 (Gruke). 5776

NB. Dobavljam tudi sedaj franke pridno nesoče kokoši najfinejše pasme, ki dospejo zajamčeno žive: 3 kokoši s petelinom K 7-12, 6 kokoši s petelinom K 14-12, 12 kokoši s petelinom K 24-12.

Lepa namizna jabolka

od 3 do 4000 kg, zimaska, cene zmerno, se dobe pri

Juraju Otujac v Škofji Loki.

Zadružna tiskarna v Krškem

ima
dne 29. decembra t. l. ob pol 4. uri
popoludne v svojih prostorih
izvanreden

občni zbor

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Zakupna pogodba.
3. Volitve.
4. Nasveti.

Načelstvo.

Ako bi ne bilo ob navedeni uri zadosti članov, vrši se ob 4. uri istega dne nov občni zbor, ki je sklepčen brez ozira na število udeležbe. 4213

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze iskrenega sočutja povodom bridke izgube ljubljene soproga, očeta, brata, gospoda

Franc Jezeršek
posestnik in gostilničar

danes v ponedeljek, dne 11. septembra 1911 ob 9. uri popoldne, previden s svetotajstvi za umirajočo, v 40. letu svoje starosti, po kratki in mučni bolezni mirno v Gospodu zaspal.
Pogreb nepozabnega pokojnika je bil v sredo, dne 13. decembra ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.
Maše zadušnice se bodo služile v tukajšnji župni cerkvi.

Kranj, dne 11. decembra 1911.

Mici Jezeršek roj. Rebolj,
soproga.

Marica, Joško, Ciril, otroci. — Ivan Jezeršek, nadučitelj, brat.

Franca Jezerška
posestnika in gostilničarja

izrekamo najtoplejšo zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za njih tolažbo in spremstvo na poslednjem potu.

Posebno se zahvaljujemo čč. duhovščini, slavnim požarni brambi in slavnim godbi požarne brambe, ki so dragega pokojnika spremlili k zagnjemu potu.

Iskreno se zahvaljujemo tudi vsem darovalcem vencev in sploh vsem, ki so spremlili dragega pokojnika na zadnjem potu.

Kranj, dne 13. decembra 1911.

Zalujoči ostali.

Štajerske purane in purice

angleško zaklane, oskuhljene, ponuja po K 1-50 kilogram
bruto pro neto tehtano, po poštnem povzetju
Josip Cernelč, Sv. Peter pod Sv. Gorami, Stajersko.

FERNET-BRANCA

Specialiteta trdke Fratelli Branca, Milan
je vsled svojih silno dišečih in odlično želodoc krepčih lastnosti

najboljša želodčna grenčica sveta.

Glavno razpečevališče: Sig. Winter, Dunaj, III. Ungarg. 20.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Dolnška glavica K 2.000.000.

Stritarjeva ulica šte. 2.

Rezervni fond 300.000 kron.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4 1/2 %.

Promese Kreditnih srečk a 26 K
Promese Srečk za uravnovo Donave a 16 K

Zbranje Glavni dobitki
2. jan. 300.000 K
2. jan. 120.000 K

: Promese za bližnja zrebanja. :
Vse 4 promese skupaj 56 K.

Promese Ljubljanskih srečk a 10 K
Promese Zemljiških srečk II. em. a 6 K

Zbranje Glavni dobitki
2. jan. 50.000 K
5. jan. 100.000 K

Domača trrdka! Domača trrdka!

Gramofoni.

Kdor naroči 6 plošč naskrat, dobi eno ploščo iste vrste zastonj!

Kdor naroči 10 plošč po 4 krone naskrat, dobi lep eleg. album zastonj!

Kdor naroči 15 plošč po 4 krone naskrat, dobi 1 ploščo in 1 album zastonj!

Kdor naroči 20 plošč po 4 krone naskrat, dobi en fin gramofon zastonj!

Naročite cenike!

: Gostilničarjem :
dajem najfinejše gramofone na odplačevanje, in jih tudi izposojujem. :

Gramofonski atelije

A. Rasberger, Ljubljana
Sodna ulica št. 5.

Glavni zastopnik Avstr. gramofonske družbe na Dunaju — znamka »Angel« — »Glas svojega gospodarja«.

Jaz ne prodajam ur, orgelje itd., marveč edino gramofone plošče in godbene avtomate. — Vsake vrste gramofoni, če so pri meni kupljeni ali no, se pri meni strokovnjaško popravljajo.

Posamezni deli za gramofone vedno v zalogi.

Pazite na naslov! 4093 Pazite na naslov

Najboljši vrsti belega platna za perilo sta:

Planinsko platno po 40 h

Gorenjsko platno po 52 h

Varstvena znamka „Gorenjka“. Varstvena znamka „Gorenjka“.

Imam v zalogi še mnogo tisoč krasnih

reklamnih koledarjev za novo leto

po brezkonkurenčno nizkih cenah. 4136

Kateri gg. trgovcev želi kaj cenega in okusnega, naj se oglasi ali naroči pismeno pri domači trrdki

Iv. Bonač v Ljubljani, nasproti glavne pošte.

Št. 41416

RAZGLAS.

4140

Da si mestna občina zagotovi zalaganje s stavbnim in rezanim lesom, s kamnosekim delom in materialom, z betonskimi cevmi in kamni za merjenje s svinčeniimi vložki z železnimi požiralniki in pokrovi za kanale, z železnimi cestnimi ograjami in s posipalnim materialom za javne ceste v letu 1912 oz. tudi za leta 1913 in 1914, vršila se bode pri podpisnem mestnem magistratu v prostorih mestnega stavbnega urada

javna pismena ponudbena razprava

dne 21. decembra 1911 od 10. do 12. dopoldne.

Pogoji in druge podrobnosti se poizvedo v pisarni mesnega stavbnega urada ob navadnih uradnih urah.

Ponudnike se opozarja, da se bodo sprejemale ponudbe le posameznih trrdk in podjetnikov ter da je ponudbe opremiti s predpisanim vadijem.

Na prepozno vložene ponudbe, dalje na ponudbe, katere se bodo pogojno glasile, ali ne bodo povsem zadostovale razpisnim določbam, se ne bode oziralo.

Glede nabave posipalnega materiala si pridrži mestni magistrat po preteku enega ali dveh let dobavo ustaviti.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 12. decembra 1911.

Za oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane začasno postavljeni c. kr. deželne vlade svetnik **Laschan, I. r.**